

odborný časopis

sociální služby

cena: 50 Kč / 2,3 €

Adaptace klienta PZSS

Zákaz návštěv v PZSS v době
chřipkové epidemie?

Hlas dítěte
jako důležitý faktor při práci
s ohroženou rodinou

Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky
www.apsscr.cz • www.socialnisluzby.eu

ročník: XX.
duben 2018

Správná volba, která Vám usnadní práci

Jednorázové produkty **Vala®** Vám ušetří náklady i čas spojené s péčí o klienty

Co nabízejí produktové řady Vala®

- Clean** měkké žínky k hygieně klientů
- Fit** ochranné bryndáky
- Comfort** víceúčelové utěrky

odborný časopis

sociální služby

Odborný časopis Sociální služby
Měsíčník vydávaný Asociací poskytovatelů
sociálních služeb ČR

Adresa: Vančurova 2904, 390 01 Tábor
Tel./fax: +420 381 213 332
www.socialnisluzby.eu, www.apsscr.cz
www.facebook.com/Socialnisluzby
IČO 604 458 31

Ročník: 20

Číslo: 4/2018 DUBEN

Cena: 50 Kč / 2,3 € (cena letních dvojčísle: 69 Kč / 3 €)

Roční předplatné: 538 Kč / 24,4 €

Objednávky: www.send.cz („Časopisy odborné“).

Členové APSS ČR objednávají časopis písemně,
e-mailem nebo telefonicky na adresu vydavatele
nebo redakce, případně na www.socialnisluzby.eu.

Vychází: V Táboře 10× ročně, 20. den v měsíci,
resp. nejbližší následující pracovní den

Redakce:

Šéfredaktorka: Mgr. Veronika Hotová

sefredaktor@apsscr.cz

+420 607 056 221

Zástupkyně šéfredaktora: Ing. Kateřina Endrštová

redakce@apsscr.cz

+420 725 345 575

Jazyková korektura:

české texty: Mgr. Tamara Kajznerová a redakce

APSS SR: Mgr. Juliana Hanzová

ZPSS v SR: Mgr. Mária Grigová

Redakční rada:

Mgr. Petr Brázda

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA

JUDr. Vladimír Hort

Mgr. Veronika Hotová

Ing. Renata Kainráthová

Ing. Daniela Lusková, MPA

Mgr. Alena Sakařová

Mgr. Bc. Andrea Tajanovská, DiS.

Mgr. Jan Vrbický

Grafické zpracování a tisk:

RUDI, a. s., Komenského 1839, 390 02 Tábor

Distribuce:

SEND Předplatné, s. r. o., Ve Žlíbků 1800/77,

hala A3, 193 00 Praha 9 – Horní Počernice,

www.send.cz, tel.: 225 985 225, GSM: 777 333 370,

fax: 225 341 425, e-mail: send@send.cz,

SMS: 605 202 115

Objednávky a distribuce na Slovensku:

MAGNET PRESS, SLOVAKIA, s. r. o.

P. O. Box 169, 830 00 Bratislava, Slovensko

Tel.: 00421/2/67201931-33 předplatne

e-mail: predplatne@press.sk, www.press.sk

Fotografie a ilustrace:

Není-li uvedeno jinak:

Fotky & Foto a archivny autorů příspěvků

Foto na titulní straně:

Fotky & Foto

Elektronická verze časopisu:

www.alza.cz

Příspěvky a inzerce:

Příspěvky mohou být redakčně upravovány a kráceny.

Inzerce, PR články a příspěvky do rubrik Střípky

z domova a Pro inspiraci přijímá zástupkyně šéfredaktora.

Za obsah inzercí a PR článků odpovídá zadavatel.

Přetiskování krátkých úryvků článků je možné pouze

s uvedením názvu, jména autora článku, ročníku,

číslo a strany. Přetiskování celých článků či jejich částí

přesahujících jeden odstavec je možné pouze se svolením

redakce. Uzávěrka je vždy 15. dne předchozího měsíce.

Další pokyny naleznete na www.socialnisluzby.eu.

Registrace:

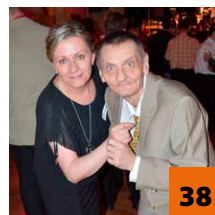
Povoleno rozhodnutím MK ČR E 11018

ISSN 1803-7348

Z obsahu čísla:

- Aktuality APSS ČR 5
- Aktuální nabídka seminářů Institutu vzdělávání APSS ČR – 1. pololetí 2018 6
- Aktuality APSS ČR: Vyhlášíme 9. ročník výtvarné soutěže ŠTASTNÉ STÁŘÍ OČIMA DĚTÍ 9
- APSS ČR: Značka kvality v sociálních službách pro pečovatelské služby 11
- Reportáž: 18. ročník soutěže Sestra roku 12
- Provoz a řízení: Zákaz návštěv v zařízeních sociálních služeb? 14
- XII. zimní paralympijské hry Pchjongčchang 2018 16
- Komunikace v péči o umírající, 1. díl 18
- Sexualita lidí s hendikepem, 2. díl 19
- Management: Jak pečovat o ty, kteří pečují 21
- Sociální práce: Hlas dítěte jako důležitý faktor při práci s ohroženou rodinou 22
- Adaptační proces klienta seniora v zařízení sociálních služeb, 1. díl 26
- ZPSS v SR: Domov sociálnych služieb SYNŇOMIA v Žiline, Velká noc v CSS Horelica 28
- Dobrá praxe ze zahraničí: Modelové příklady péče o osoby s demencí 30
- Zařízení certifikovaná Značkou kvality 33
- Veřejný ochránce práv: Problémové chování u klientů pobytových sociálních služeb 34
- Názory, ohlasy, komentáře: Jsou sociální služby zadarmo, nebo bezplatné? 36
- PR Hartmann: Začíná 6. ročník Dobré duše. Staňte se jednou z nich! 37
- Střípky z domova 38

MURPHYHO

ZÁKONY

*„Pravděpodobnost,
že chleba
spadne na zem
namažanou
stranou, je přímo
uměrná ceně
koberece.“*

ÚVODNÍK VICEPREZIDENTA

Drahé kolegyně, drazí kolegové,
píši tuto stať v době přípravy druhých výplat mezd v tomto roce (27. 2.). Podruhé letos bude z účtu naší 55tíhlavé neziskové organizace odcházet jeden a tři čtvrtě milionu korun. Z účtu, na který do dnešního dne nepřistála žádná státní, krajská či jiná dotace na sociální službu. Z buddhistického pohledu je jistě smysluplné, že tento stav dává příležitost movitějším členům rodiny mé a rodin některých mých kolegů učinit dobrý skutek v podobě půjčky naší organizaci, avšak stále se nemohu zbavit dojmu, že je na tom něco špatně. Jako poskytovatelé sociálních služeb máme povinnost službu poskytovat, avšak na provozní dotaci na službu nemáme právní nárok. Můžeme pouze žádat a čekat, až se na konci prvního či v průběhu druhého čtvrtletí dozvíme, zda nám byly, či nebyly přiděleny finance na službu, kterou od ledna dotujeme, a v jaké výši.

Můj kamarád z byznysu, velmi zběhlý a zkušený člověk, který věčně pracovně cestuje po celém světě a v jednáních i po cestě zažívá velmi vzrušující okamžiky, zahájil náš rozhovor na toto téma slovy: „Tak tohle je teprve adrenalin.“ A já jsem si toho po těch letech zvyku opět všiml. To není rovná hra. To není partnerství. Neziskové organizace nemají zřizovatele ani jinou „matku“, která by období bez financí dokázala „přikrýt“. Z dotací nelze tvořit přiměřený zisk a většina NNO nezřizuje prosperující firmu, která by generovala adekvátní zisky, kterými by si provoz služeb předfinancovala. A to už vůbec nehovořím o hypotetické situaci, kdy z titulu „na dotaci není právní nárok“ zkrátka dotace nedorazí vůbec, protože ji nějaký kalkulační vzorec vyhodnotil „pod čarou“, nebo výrazně krácená z podobného důvodu. Jediná služba, která by dotaci nezískala a přitom byla poskytována od začátku roku, by ve chvíli „rozhodnutí“, tedy řekněme na přelomu prvního a druhého čtvrtletí, vytvořila takový deficit, který velmi snadno „položí na lopatky“ i nemalou organizaci. Alespoň tu mou mateřskou, čítající 13 služeb a 55 hlav a nedisponující prosperujícím komerčním produktem, určitě ano.

Mám za to, že v oblasti sociálních služeb bylo i po systémové stránce obecně učiněno mnoho dobrého. Máme zákon, standardy a zejména v posledních letech zlepšující se úroveň financování. Myslím, že je na čase otevřít další téma, a tím je způsob financování.

Prosím, drazí kolegové, necht' toto téma zní a společně dosáhneme důstojné pozice.

Michal Němec,

viceprezident pro služby sociální prevence APSS ČR

EDITORIAL

Milí čtenáři,

v minulém čísle našeho časopisu jsme otevřeli téma sexuality uživatelů sociálních služeb prvním dílem s názvem Sexualita jako základní životní potřeba. Předpokládala jsem, že článek vyvolá diskuzi a reakce, a opravdu se tak i stalo (a to je moc dobře!). Druhý díl seriálu, tentokrát s názvem Sexualita lidí s hendikepem, v tomto trendu bude pravděpodobně pokračovat. Reakce jsou pozitivní, ale i ty odtažitě, většinou související s pocitem, že se sexualita v naší společnosti omezuje pouze na sexuální akt jako takový. Odborní autoři, kteří nám články píšou, ale vždy poukazují na to, že sexuální akt by měl být až nadstavbou partnerského vztahu a všeho, co k tomu patří, nikoliv pouze aktem fyzickým. Myslím, že je velmi důležité toto neustále opakovat. A také je důležité respektovat názory ostatních (pokud mě samotného nějakým způsobem neomezují, samozřejmě). Každý člověk je individualita, se svými názory, postoji a hodnotovým systémem, stejně tak je individualitou každý ředitel, zaměstnanec, klient... Respektujeme se navzájem, a pokud s něčím nesouhlasíme, nemějme pocit, že nesouhlasit nemůžeme. Budeme v redakci rádi i za Vaše případné názory a hlavně zkušenosti z praxe.

V dubnovém čísle začíná mimo jiné důležitý seriál na téma adaptace klienta seniora v zařízení sociálních služeb. Autorka Renata Kratochvílová Křemenová upozorňuje, že problematika adaptace starého člověka v zařízení sociálních služeb je sice téma, o kterém se hodně mluví, v praxi se však někdy vytrácí jeho lidské pojetí založené na individuálním přístupu ke každému jednotlivci. Přitom si jen představme, o jak obrovskou životní změnu se při stěhování do zařízení jedná a jak děsivé to někdy pro naše klienty musí být. Téma je to tedy velmi důležité.

Jsem také ráda, že Vám můžeme přinést článek o letošní paralympiádě v Pchjongčchangu. Také jste zaznamenali, že jste informaci o ní vlastně vůbec nezaznamenali? A proč vlastně náš paralympijský sport tolik zaostává za jinými zeměmi, včetně Slovenska? I o tom se dočtete v tomto čísle.

Přeji Vám tedy krásné dny, nejlépe zalité sluncem, doslova i obrazně.

Mgr. Veronika Hotová
šéfredaktorka

Sociální služby
v Evropě
2018

Mikulov
★★★★
HOTEL GALANT

Asociace poskytovatelů sociálních služeb, z. s.,
a Ledax vás zvou na mezinárodní konferenci

Sociální služby v Evropě

30.–31. 5. 2018, Mikulov

Z programu:

- Porušování lidských práv v dlouhodobé péči v Evropě
- Pobytové služby pro seniory ve Slovinsku
- Dlouhodobá péče pro hendikepované a seniory ve Švýcarsku
- Sociální služby v Katalánsku
- Péče o seniory v Rumunsku
- Evropská sociální politika
- a další

Jednací jazyk: čeština, angličtina
Tlumočení: simultánní
Cena konference: 990 Kč členové APSS ČR, 1 490 Kč ostatní
Cena galavečera: 490 Kč
Přihlášky a další informace:
www.apsscr.cz, menu Konference & Kongresy & Semináře

Konference se koná pod záštitou JUDr. Bohumila Šimka, hejtmána Jihomoravského kraje, generálním sponzorem konference je společnost HARTMANN-RICO a.s.

Součástí 1. dne je galavečer s rautem, hudbou, tancem a ochutnávkou vín.

Zemřel prof. Igor Tomeš

S velkým zármutkem sdělujeme, že 23. března nás navždy opustil pan **profesor JUDr. Igor Tomeš, CSc.**, nejen obrovský odborník na sociální politiku, evropské a české sociální právo a sociální správu, člen redakční rady časopisu *Listy sociální práce* a spoluzakladatel katedry sociální práce Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (a to zdaleka není vše), ale hlavně nesmírně laskavý a pracovitý člověk, který z mnohých z nás zanechal nesmazatelnou stopu. Věnujte mu prosím tichou vzpomínku.

Čest jeho památce!
Za redakční radu časopisu *Listy sociální práce* a APSS ČR Veronika Hotová

Plán odborných konferencí APSS ČR

29. 5. 2018 | Brno
Konference Profesního svazu sociálních pracovníků APSS

30.–31. 5. 2018 | Mikulov
Sociální služby nejen v Evropě

7. 6. 2018 | Luhačovice
Stravování a provoz v zařízeních sociální péče

12. 6. 2018 | Praha
Konference služeb sociální prevence

26. 6. 2018 | Praha
Konference sekce terénních a ambulantních služeb

13.–14. 9. 2018 | TOP Hotel Praha
Evropský kongres EAHA – E.D.E.

10. 10. 2018 | Tábor
Valná hromada APSS ČR

11.–12. 10. 2018 | Tábor
X. výroční kongres

16. 10. 2018 | Praha
Alternativní a augmentativní komunikace

31. 10. 2018 | Olomouc
VIII. mezinárodní teatroterapeutická konference

Blíží informace sledujte na
www.apsscr.cz, menu „Konference & Kongresy & Semináře“ a na
www.facebook.com/Socialnisluzby

Členové APSS ČR k 4. 4. 2018:

1106 organizací,
2482 registrovaných služeb

Centrum sociálních a zdravotních služeb Poděbrady, o. p. s.,
vyhlašuje

XIX. ročník soutěže Šikovné ruce našich seniorů – pro radost a potěšení

Soutěž je určena pro uživatele terénních sociálních služeb, domovy pro seniory, kluby důchodců i další seniorská uskupení a seniory jednotlivce.

APSS ČR a časopis Sociální služby jsou partnerem soutěže.

Okruhy soutěžních činností:

- Ruční práce vytvořené v průběhu posledního roku z různých druhů materiálů i různými technikami.
- Literární práce na téma „Svět v pohybu“ – próza, poezie.
- Fotografická soutěž na téma „Svět v pohybu“ – jednotlivé snímky či fotografické cykly, čb i barevné.

Podmínky soutěže:

Přihlášku včetně příloh je nutno zaslat **nejpozději do 21. 5. 2018:**

- elektronicky** (preferujeme) – e-mail: souckova@centrum-podebrady.info
- písemně** – na adresu Centrum sociálních a zdravotních služeb Poděbrady, o.p.s.,
Nám. B. Hrozného 1722, 289 22 Lysá nad Labem

Soutěžní práce budou prezentovány 21.–24. 6. 2018 v rámci výstavy Senior – Handicap: aktivní život 2018 na Výstavišti v Lysé nad Labem. Nejlepší práce budou vyhodnoceny a oceněny dne 22. 6. 2018 v rámci slavnostního kulturního programu v prostorách výstaviště.

Kontakt:

Centrum sociálních a zdravotních služeb Poděbrady, o. p. s., Bc. Věra Součková,
Nám. B. Hrozného 1722, 289 22 Lysá nad Labem, tel.: 325 551 353, 775 760 777,
e-mail: souckova@centrum-podebrady.info.

Podrobné propozice, přihlášku a další dokumenty a informace o soutěži najdete na www.centrum-podebrady.info.

Institut vzdělávání APSS ČR

Společně za vzděláním!

NOVÉ AKREDITOVANÉ KURZY!

Již nyní můžete objednávat!

Každé dva měsíce rozšiřujeme nabídku o nové akreditované kurzy. Již nyní si je může vaše organizace objednat „na klíč“. Od podzimu budou také v nabídce našich otevřených kurzů. Podrobnější obsah kurzů najdete na www.institutvzdelavani.cz v záložce „Katalog vzdělávání“.

Kvalita života, důstojnost a autonomie ve stáří – Cesta od teorie k praxi

Kvalita života, lidská důstojnost a autonomie jsou tři propojené a na sebe navazující koncepty (hodnoty), které jsou základem moderní sociální práce. I když v práci tato slova často slyšíme a používáme, ne vždy jim plně rozumíme, nebo jejich význam a obsah neumíme účinně aplikovat do každodenní praxe. Stáří a stárnutí, rostoucí závislost člověka na okolí nebo jeho přestup do institucionální péče jsou situace, ve kterých jsou kvalita života, lidská důstojnost i možnost sebeurčení ohroženy nebo přímo upírány. To se potom samozřejmě odráží na kvalitě péče, kterou poskytujeme.

Nebojme se spirituality!

(Úvod do tématu vnímání a naplňování spirituálních potřeb klientů)

Téma spirituality a spirituální péče je pro mnoho pracovníků sociálních služeb nesrozumitelné a odtaziť. A i když si uvědomují, že člověk (v pozici jejich klienta) má i jiné než základní, tedy tělesné potřeby, neví, jak těmto ostatním potřebám člověka/klienta správně porozumět a pomoci jejich naplnění. A proto se tomuto tématu

vyhýbají. Cílem semináře je tedy toto téma otevřít a ukázat nejen teoreticky, ale také na praktických příkladech a kazuistikách, že spiritualita je obecná lidská zkušenost/potřeba, která je nám všem společná a která především ovlivňuje způsob, jakým zpracováváme zkušenost s tím, co nás v životě „přesahuje“ a jak o svém životě přemýšlíme.

Kvalita je víc než jen papíry!

Standardy kvality v sociálních službách a způsob, kterým jsme je v České republice uchopili, nás nakonec přivedly k absolutní „zavalenosti všemi možnými i nemožnými papíry“. Na vše vytváříme dokumentaci, manuály, postupy a metodiky, a často také zpracováváme dokumentaci k dokumentaci a roztáčíme tak nekonečnou spirálu byrokratického papírování. Opravdu ale vedou všechny ty papíry k zajištění, udržení nebo zvyšování kvality služeb, které klientům poskytujeme? V rámci tohoto semináře si ukážeme jinou cestu ke kvalitě a profesionalitě v sociálních službách. Cestu založenou na lidech, kteří v sociálních službách pracují. Vlastně budeme hledat odpověď na otázku, co musíme udělat pro to, aby nás práce bavila a chtěli jsme ji dělat dobře (kvalitně).

Péče o vlastní pohybový aparát

Poznejte a změňte své pracovní pohybové stereotypy, zjistěte, jaký vliv na fungování vlastního pohybového aparátu mají nejen jednotlivé pracovní aktivity a činnosti, jako je chůze, sed, stání a zvedání břemen, ale i stres a psychické přetížení. Kromě teoretických poznatků dostanete praktický návod, jak pracovat na odstranění dysbalancí nebo zvyšování efektivity pohybu v pracovním i mimopracovním prostředí.

Adaptační proces klienta v zařízení sociálních služeb

Účastníkům jsou přiblížena základní teoretická pravidla nastavení a realizace adaptačního procesu klienta. Důraz je kladen na seznámení účastníků s kazuistikami klientů a na souvislost s využitím individuálních plánů při adaptaci. Vzdělávací program seznamuje účastníky i s etikou práce a s prevencí vzniku závislosti klienta na sociální službě. Přiblížen je i význam spolupráce s rodinou a blízkými osobami klienta.

Lůžko jako rizikový faktor

Vzdělávací program podává účastníkům nejnovější informace o vzájemném vztahu imobilizačního syndromu, imobility a soběstačnosti. Cílem teoretické části přednášky je vysvětlit problematiku klientů dlouhodobě upoutaných na lůžko, tedy oblast imobilizačního syndromu.

Nabídka kurzů Institutu vzdělávání APSS ČR na 1. pololetí 2018

Dvoudenní semináře pro management

26.–27. 4.	Seminář pro ředitele organizací poskytujících sociální služby – Rychnov nad Kněžnou	Kolektiv odborníků
------------	---	--------------------

Brno, Věstonická 4304/1

23. 4.	Terapeutická zahrada s prvky stimulujícími smysly	Mgr. Markéta Jindřichovská
11. 5.	Aktivizace uživatelů a praktické nácviky	MgA. Bc. Lenka Čurdová
17. 5.	Etika v obrazech ve službách sociální péče	Mgr. Lubomír Pelech
23. 5.	Vitalita a zdraví na talíři seniorů – 2. díl	Ing. Zdeněk Hladík
31. 5.	Etická komunikace s lidmi s mentálním postižením	Mgr. Markéta Vaculová

České Budějovice, Na Sadech 2035/19

27. 4.	Aktivizace uživatelů sociálních služeb a praktické nácviky	MgA. Bc. Lenka Čurdová
18. 5.	Náměty pro tvorbu individ. plánů uživatelů soc. služeb	Mgr. Michaela Veselá

Ostrava, Opavská 4472/76

17. 4.	Pády seniorů a jejich prevence	Mgr. Lucie Pohlová
23. 4.	Sociální práce s agresivním klientem	Mgr. Markéta Vaculová
24. 4.	Jak zvládnout syndrom vyhoření	Mgr. Petra Kluzová
14. 5.	Terapeutická zahrada s prvky stimulujícími smysly	Mgr. Markéta Jindřichovská
16. 5.	Konflikt a jeho řešení	Mgr. Petra Kluzová
22. 5.	Vitalita a zdraví na talíři seniorů – 1. díl	Ing. Zdeněk Hladík
22. 5.	Proměny stáří a gerontooblek	MgA. Bc. Lenka Čurdová
23. 5.	Mozkový jogging – trénink paměti	MgA. Bc. Lenka Čurdová

Praha – školicí místo Hejnická 538, Praha 9

24. 4.	Praktický průvodce ind. plán. nejenom v pečov. službách	Mgr. Marcela Hauke
14. 5.	Sociální práce s agresivním klientem	Bc. Jiří Juřena
15. 5.	Výživa a stravování v sociálních službách	Pavla Hýblová
21. 5.	Verbálně nekomunikující – praktické nácviky metod AAK	Mgr. Irena Lintnerová
23. 5.	Pokojná smrt – akceptace a základy komunikace	Mgr. David Šourek
29. 5.	Validace podle Naomi Feilové II	Mgr. Renata Nentvichová

Praha – školicí místo Palata, Na Hřebenkách 737/5, Praha 5 Smíchov

03. 5.	Řízení ženského kolektivu	PaedDr. Vladimír Šík, Ph.D.
25. 5.	Vitalita a zdraví na talíři seniorů – 2. díl	Ing. Zdeněk Hladík

Tábor, Vančurova 2904

15. 5.	Problematika zdravotního postižení v zážitkovém semináři	Mgr. Eva Holečková
22. 5.	Pokojná smrt – akceptace a základy komunikace	Mgr. David Šourek
23. 5.	Péče o vlastní pohybový aparát	Mgr. Iva Horatlíková
24. 5.	Vitalita a zdraví na talíři seniorů – 2. díl	Ing. Zdeněk Hladík
25. 5.	Demence v obrazech	Mgr. Andrea Tajanovská

Kontakt:

Mgr. Magda Dohnalová, e-mail: institut@apsscr.cz, tel.: 724 940 126, www.institutvzdelavani.cz

GDPR

PRO SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Neřešte, co už je
vyřešeno.

Využijte nástroje, které
pro vás odborníci připravili.

IRESOFT
PRO SOCIÁLNÍ SLUŽBY

COOU
Centrum pro ochranu osobních údajů s.r.o.

APSS ČR vyhlašuje
9. ročník výtvarné soutěže pro děti do 15 let

ŠŤASTNÉ STÁŘÍ OČIMA DĚTÍ

I letos chceme podpořit spolupráci mezi školami a domovy pro seniory, proto můžete i v tomto ročníku posílat díla do kategorie „Tvoříme společně“.

Naplánujte setkání dětí a seniorů z vašeho domova, nechte je společně tvořit, zdokumentujte tvůrčí proces a díla zašlete do naší soutěže!

Rozhodovat bude nejen kvalita díla, ale i proces, který k jeho vytvoření vedl. Oceňování autoři budou pozváni na slavnostní vyhlášení vítězů do pražských Emauz dne 9. října 2018.

Uzávěrka pro zasílání prací je 30. června 2018.

Podmínky a bližší informace o soutěži najdete na www.stastne-stari.cz.

SENI CUP: Šťastná třináctka

13. ročník fotbalového turnaje zdravotně postižených SENI CUP se koná 30. května 2018 v Havlíčkově Brodě na hřišti místního Slovanu.

V rolích patronů přijedou podpořit hráče fotbalový internacionál Ladislav Vizek a legendární exekutor bělehradské penalty ve finále ME 1976 Antonín Panenka.

V doprovodném programu vystoupí zpěváci Heidi Janků a Martin Maxa.

Nad turnajem, jehož organizátorem je společnost Bella Bohemia, s. r. o., převzalo již tradičně Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.

Partnery turnaje jsou:

město Havlíčkův Brod
Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR
Rezidenční péče
Nadace Charty 77/Konto bariéry
Catus
Elasto Form
Speed press plus
Idsys
Kalpe
SK Slavia Praha
Fotbalová asociace ČR a Carlson

Jednání Prezidia APSS ČR

1. března 2018 se v Domově Palata v Praze konalo jednání Prezidia APSS ČR. Prezident J. Horecký přivítal přítomné členy Prezidia, omluvil nepřítomné a poděkoval za spolupráci odcházející předsedkyni Olomouckého kraje Ing. H. Řezáčové.

Prezidium schválilo:

- INTER META Ostrava, s. r. o., za přidruženého člena;
- finanční podporu pro celostátní akce: Šikovné ruce našich seniorů pro radost a potěšení 2018 – CSZS Poděbrady, o. p. s., a XVI. podzimní ples pro OZP – Domov na Hrádku, p. s. s.

Prezidium jmenovalo:

- Mgr. Lucii Chaloupkovou do funkce předsedkyně odborné sekce služeb pro osoby bez domova (za odstoupivšího Mgr. Jana Panochu).

Prezidium bylo seznámeno s:

- návrhy APSS na legislativní změny (dávky hmotné nouze formou poukázek, navýšení maximálních úhrad za ubytování, stravování a péči);
- aktuálními informacemi o projektech APSS ČR;
- stavem jednání s MZ, MPSV a ZP ohledně úhrad rehabilitační péče, řešení dlouhodobé péče a jednání praktické sestry v PZSS;
- programem Evropského kongresu EAHS/AEDE;
- informacemi ohledně vytváření personálního standardu;
- stavem členské základny APSS a činnosti odborných sekcí.

Prezidium projednalo:

- návrh kolektivní smlouvy vyššího stupně a stav vyjednávání s OSZSP ČR;
- plán odborných konferencí APSS a dalších jednání v r. 2018;
- přípravu programu Valné hromady APSS;
- koncept tzv. péče o zákazníky (propagace a nabídka spektra všech produktů a služeb APSS pro členské organizace);
- podnět na ustavení odborné sekce Transformace, deinstitucionalizace a humanizace sociálních služeb;
- plán činnosti odborných sekcí.

Další jednání Prezidia se uskuteční v červnu 2018.

Redakční úprava:
Ing. Kateřina Endrštová

Stalo se...

- Od poloviny letošního února umožnuje Česká správa sociálního zabezpečení na všech svých pracovištích online tlumočení sluchově postiženým klientům. Bude ho bezplatně zajišťovat prostřednictvím kvalifikovaných tlumočnicků Tiché linky, která je službou Tichého světa, o. p. s.
- Dne 1. března se konalo Prezidium APSS ČR, podrobněji na straně 9.
- Dne 1. března proběhlo slavnostní vyhlášení soutěže Sestra roku, podrobněji na straně 12.
- Dne 2. března se prezident APSS Jiří Horecký zúčastnil jednání komise Asociace krajů pro sociální začleňování.
- Dne 6. 3. se v Brně uskutečnila úspěšná konference Ochrana práv dětí pořádaná APSS ČR ve spolupráci s Kanceláří veřejného ochránce práv. Pro velký zájem proběhne konference na podobné téma také v Praze.
- Dne 6. 3. proběhlo jednání Jiřího Horeckého, Věry Husákové ze společnosti SeneCura a Petera Szaba, ředitele odboru sociálních služeb Ministerstva práce, sociálních věcí a rodiny Slovenské republiky, ohledně zavedení certifikace Značky kvality na Slovensku.
- Dne 7. 3. se Jiří Horecký, Jiří Procházka, viceprezident pro pobytové služby APSS, a lékař Libor Svět zúčastnili setkání na Ministerstvu zdravotnictví ke kompetenci zdravotních sester.
- Dne 8. 3. se Jiří Horecký a Daniela Lusková, viceprezidentka APSS pro kvalitu sociálních služeb, setkali s Martinem Ondráčkem z Českého rozhlasu, kde jednali o projektu Ježíškova vnoučata.
- Od 9. 3. probíhala studijní cesta v Austrálii, které se za APSS zúčastnili Jiří Horecký a výkonná ředitelka Alice Švehlová. Tématem cesty byla péče o seniory v Austrálii.
- Na 20. března letos připadl Světový den sociální práce, jenž se koná každé třetí březnové úterý již 35 let. V rámci Světového dne proběhla po České republice řada akcí. MPSV u této příležitosti pořádalo konferenci Vývoj kvality a efektivity výkonu sociální práce. Na ní bylo poprvé v historii předáno ocenění sociálním pracovníkům Gratias. Více na www.budmeprofi.cz.
- Reforma psychiatrické péče byla tématem II. regionálního setkání poskytovatelů sociálních služeb pro osoby s duševním onemocněním ve Středočeském kraji, které se uskutečnilo 22. 3. v Řevnicích.

Konference Ochrana práv dětí

- Ve čtvrtek 12. 3. se v Top Hotelu Praha uskutečnil 15. ročník slavnostního udílení výročních cen Národní rady osob se zdravotním postižením ČR za rok 2017 v kategoriích Instituce veřejné správy, Nestátní subjekt, Osobnost hnutí osob se zdravotním postižením a Zvláštní cena. Více na www.nrzp.cz.
- Ve středu 14. března se na Úřadu vlády konalo 141. jednání plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody (tripartity). Na programu byla novela zákona o důchodovém pojištění, čerpání prostředků z fondů EU či novela služebního zákona.
- V reformě psychiatrické péče došlo k významnému posunu. MZ ČR v pátek 23. března vyhlásilo Výzvu k předkládání žádostí o dotaci v rámci projektu Programu podpory center duševního zdraví na vznik prvních pěti Center duševního zdraví, která budou po dobu 18 měsíců

podpořena z evropských finančních prostředků. V průběhu příštího roku budou vypsané další výzvy na podporu vzniku 16 a posléze ještě 9 Center duševního zdraví. Do roku 2021 je v plánu vznik celkem 30 Center duševního zdraví, v dalších letech až 100 rovnoměrně rozmístěných po celé ČR.

- Více než 400 nových pečovatelských bytů a bytů v komunitním domě seniorů vznikne díky dotacím Ministerstva pro místní rozvoj, které na ně uvolnilo 244 milionů korun. Dalších 78 milionů poputuje na výstavbu výtahů a bezbariérových přístupů bytových domů. Celkově tak bylo mezi žadatele rozděleno 322 milionů korun.
- Dne 28. 3. proběhlo jednání Jiřího Horeckého a Tatiany Matulayové, zástupkyně Asociace vzdělatelů v sociální práci, ohledně spolupráce s APSS ČR nejen v oblasti vzdělávání.

Z předávání ocenění Gratias

Značka kvality v sociálních službách

Pečovatelská služba

APSS ČR provozuje v rámci svých aktivit pro zvyšování kvality poskytovaných sociálních služeb v České republice systém Značka kvality v sociálních službách.

Co je Značka kvality v sociálních službách?

- Hodnotící koncept, podle kterého registrovaný poskytovatel pečovatelské služby získá odbornou zpětnou vazbu na aktuální stav poskytované péče.
- Aktivní systém, který průběžně reaguje na stále se zvyšující požadavky na kvalitu péče. Zpravidla jedenkrát ročně je aktualizován a upravován na základě připomínek a zkušeností odborníků, aby reflektoval legislativní změny i nové důrazy a trendy v oblasti sociálních služeb.

Na čem je Značka kvality založena?

- **Transparentnost** – každý zájemce předem ví, podle jakých kritérií a jakým způsobem bude hodnocen.
- **Dobrovolnost** – každý se může rozhodnout, zda certifikaci podstoupí a zda přijme výsledné hodnocení.
- **Dostupnost** – jedná se o neziskový produkt, cena za certifikaci je kalkulována ve výši nákladů a je tedy finančně dostupná pro každého poskytovatele pečovatelské služby.

Jak Značka kvality funguje?

- Z pohledu uživatele je nahlíženo na to, jak vnímá péči pracovníků, a to jak v terénní, tak ambulantní formě služby.
- Hodnotí se 2 oblasti, které jsou pro kvalitu života a důstojnost uživatele klíčové:

1. Péče, individuální přístup a partnerství – sociální péče, informovanost, podpora a doprovod uživatelů, komunikace, respektování osobního prostoru a dodržování etických pravidel.
2. Stravování – rozsah, čas a dovoz stravy a také její kvalita.

*Další informace o certifikaci pečovatelské služby
Značkou kvality bude možné získat na semináři terénních služeb 14.–15. 6. 2018*

v Ledči nad Sázavou.

*Program, přihlášení a další info na
<http://www.institutvzdelavani.cz/>
Otevřené kurzy*

Jak to probíhá?

- Přes administrátora APSS ČR si domluvíte konkrétní termín návštěvy certifikátorů a sjednání smlouvy o provedení certifikace.
- Minimálně 30 dnů před termínem návštěvy vám administrátor APSS ČR zašle veškeré potřebné podklady a od této chvíle je dvoučlenný certifikační tým také připraven zodpovědět případné dotazy.
- Během návštěvy se certifikátoři, dle vašich provozních možností, setkají se zaměstnanci a uživateli a požádají je o vyplnění krátkého dotazníku.
- Do 30 dnů od návštěvy vás hlavní certifikátor informuje o výsledku hodnocení.
- Hodnocení můžete buď přijmout, nebo využít opravnou lhůtu pro nápravu nedostatků, případně celé hodnocení odmítnout.

Proč vstoupit do certifikace a získat ocenění?

- Ukázat kvalitu poskytovaných služeb uživatelům, rodinným příslušníkům, zájemcům o službu a také široké veřejnosti.

- Získat odbornou zpětnou vazbu na aktuální stav poskytované péče.
- Zvýšit prestiž organizace.
- Motivovat pracovníky k neustálému zlepšování poskytovaných služeb.
- Získat doporučení, v jakých oblastech je možné dále se zlepšovat.

Kolik hodnocení Značkou kvality stojí?

- Celková certifikace 11 990 Kč vč. DPH

www.znackakvality.info

Nejlepší sestry roku již

Ve čtvrtek 1. března se v Divadle Hybernia v Praze uskutečnilo slavnostní předávání ocenění 18. ročníku soutěže Sestra roku, jež organizuje vydavatelství Mladá fronta, divize Medical Services. Galavečer, který moderoval Libor Bouček, byl stejně jako v minulých letech krásný a plný dojemných okamžiků. Jedno z ocenění předal i prezident APSS ČR Jiří Horecký.

Ředitel divize Medical services Karel Novotný a nominované Sestry roku

■ **Text: Mgr. Veronika Hotová**
s využitím tiskové zprávy Mladé fronty
a www.sestraroku.zdravi.euro.cz
Foto: Archiv Mladé fronty

Soutěž Sestra roku, jejímž mediálním partnerem je každoročně také časopis Sociální služby, je tradiční událostí, která je koncipována jako poděkování sestrám a dalším nelékařským zdravotnickým pracovníkům za jejich mimořádnou a zodpovědnou práci. Záštitu nad touto prestižní soutěží již tradičně převzaly Dagmar Havlová za Nadaci Dagmar a Václava Havlových VIZE 97, Ministerstvo zdravotnictví ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a primátorka hl. města Prahy. Odborným garantem soutěže je Česká asociace sester.

Ocenění v soutěži Sestra roku jsou udělována ve dvou kategoriích, a to *Sestra v přímé ošetrovatelské péči* a *Sestra v managementu a vzdělávání*. Redakce časopisu Zdravotnictví a medicína udělila mimořádnou cenu Čestné ocenění za celoživotní dílo v ošetrovatelství, veřejnost si pak mohla zvolit favorita v *Sestře mého srdce*. Jako minulý rok, i v tom letošním byl vyhlášen vítěz kategorie Nejlepší zdravotnická škola roku.

Vítězové soutěže

► Sestra v přímé ošetrovatelské péči

Vítězkou se stala Ludmila Prokopová, vrchní sestra oddělení anesteziologie a intenzivní medicíny Oblastní nemocnice Příbram, a. s.

„Pro lékaře oddělení v čele s primářem je paní vrchní jistotou, že péče o pacienty je za všech okolností plně zajištěna. Ludmila

Jiří Horecký předává ocenění za třetí místo v kategorii Sestra v managementu a vzdělávání Martě Ryskové

Prokopová je velmi zkušená a odborně vzdělaná sestra, která patří ke kmenovým zaměstnancům nemocnice. Díky svému vstřícnému přístupu ke spolupracovníkům i k pacientům, smyslu pro týmovou práci a odpovědnost je velmi oblíbená nejen na svém domovském pracovišti, ale i v celé nemocnici.“

► Sestra v managementu a vzdělávání

Vítězkou se stala Hana Rittsteinová, emeritní vrchní sestra Gynekologicko-porodnické kliniky 1. LF UK a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze.

„Je spoluautorkou úžasné myšlenky Dne nedonošených dětí, kdy v roce 2002 na zahradě porodnice zorganizovala první setkání dětí narozených s extrémně nízkou porodní hmotností, jejich rodičů, přátel a zdravotnického personálu. Uvědomila si, jak mocná psychická podpora a motivace nejen pro jejich rodiče, ale i pro ošetřující personál bude možnost tyto děti pozorovat, jak ze svého handicapu vyrůstají. Dnes se taková setkání konají každoročně po celé ČR.“

► Čestné ocenění za celoživotní dílo v ošetrovatelství

Držitelkou ocenění se stala Marie Janoušková, emeritní hlavní sestra Nemocnice Strakonice, a. s.

„Za 29 let svého působení v pozici hlavní sestry Nemocnice Strakonice, a. s., byla pro nás ostatní hlavní sestry z jihočeských nemocnic velkou oporou, pomocnou rukou a všestranným pomocníkem při řešení jakékoliv problémové či stresové situace. Vždy si na každou z nás dokázala najít čas, vyslechnout nás, bylo samozřejmostí poradit, v případě potřeby pomoci vytvořit, sepsat dokument či pomoci uvést do praxe.“

► Sestra mého srdce

Ze sedmi finalistek, které vybrala první odborná porota, a jedné držitelky Čestného ocenění za celoživotní dílo v ošetrovatelství mohla veřejnost volit na webových stránkách soutěže. Vítězkou se stala Lenka Holubová, staniční sestra oddělení následné lůžkové péče Vítkovické nemocnice, a. s., Ostrava-Vítkovice.

„I přes náročnou každodenní práci na oddělení se Lenka systematicky vzdělává v ošetrovatelské péči o gerontologické a dlouhodobě nemocné pacienty. Je zářným příkladem, jak mladé sestry a ošetrovatelky naučit zůstat péči o seniory a dlouhodobě nemocné věrné. Pod jejím vedením nikdo z kolektivu do atraktivnějších oblastí ošetrovatelství neutíká.“

mají svá ocenění

Sestra roku
mlf
MLADÁ PRŮMYSL

Podruhé v historii proběhlo také vyhlášení vítěze kategorie *Nejlepší zdravotnická škola roku*. Tou se stala v letošním ročníku Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická Ústí nad Labem, Palachova 35, p. o.

Oceňovat zdravotní sestry je nesmírně důležité, zejména tehdy, kdy jejich platy často nejsou v takové výši, v jaké by vzhledem k náročnosti jejich práce měly být. A to, že je práce zdravotní sestry zejména posláním, není pouhým klišé. Každý z nás jistě ví, že laskavá zdravotní sestra dokáže pomoci zvládnout mnohdy náročné situace, které ve zdravotnických zařízeních někdy v životě, bohužel, zažíváme. Bez sester by to prostě a jednoduše nešlo. Díky za ně.

Více informací o soutěži Sestra roku najdete na www.sestraroku.zdravi.euro.cz

Dagmar Havlová a nominované Sestry roku

INZERCE

Dentimed
PARTNER, KTERÝ VÁS NEPOTOPÍ

Již od roku 1993 společnost působí jako celorepublikový distributor zdravotního materiálu a léčiv. Díky široké nabídce produktů i služeb se společnost řadí mezi přední distributory v ČR. Snažíme se přistupovat ke každému klientovi individuálně, což je klíčem k úspěšnému obchodnímu vztahu!

Proč si vybrat distributora Dentimed:

- Široké portfolio výrobků
- Rychlé termíny dodání
- Rozvoz po celé ČR – vlastní doprava
- Sponzorské aktivity
- Vzdělávací program za exkluzivní ceny
- Novinky a akce
- ...a mnoho dalších výhod

Dentimed s.r.o., Družstevní 76, 570 01 Litomyšl
www.dentimed.cz, e-mail: info@dentimed.cz, Tel.: 461 612 740

Vážení zákazníci,
dovolujeme si Vám nabídnout naše služby:

- Dodávky inkontinenčních pomůcek za výhodných podmínek
- Široký výběr zdravotního materiálu
- Komplexní dezinfekční program
- Unikátní vzdělávací program
- Elektronický objednávkový systém

Jsme členy odborných organizací:

Váš specializovaný
DISTRIBUTOR
www.dentimed.cz

Zákaz návštěv v zařízeních sociálních služeb?

Ve středu 21. 2. 2018 jsem z jednoho domova obdržel e-mail s předmětem Důležité! ZÁKAZ NÁVŠTĚV KLIENTŮ vč. zrušení skup. aktivit – od 22. 2. do odvolání – chřipková epidemie. Druhý den jsem navštívil jiný domov pro seniory a přečetl jsem si na jeho vstupních dveřích nápis: Od 5. 2. 2018 do odvolání je z důvodu chřipkové epidemie v našem domově ZÁKAZ NÁVŠTĚV. Už více jak 14 dní tedy senioři v tomto domově čekají na své příbuzné? Oslovil jsem prezidenta APSS Jiřího Horeckého, se kterým jsme se shodli, že bychom toto téma mohli otevřít. Proto vám přinášíme pohledy na tuto problematiku z různých stran.

■ **Text: Mgr. Jakub Žákavec, DelpSys**
Foto: <https://pixabay.com/cs/>

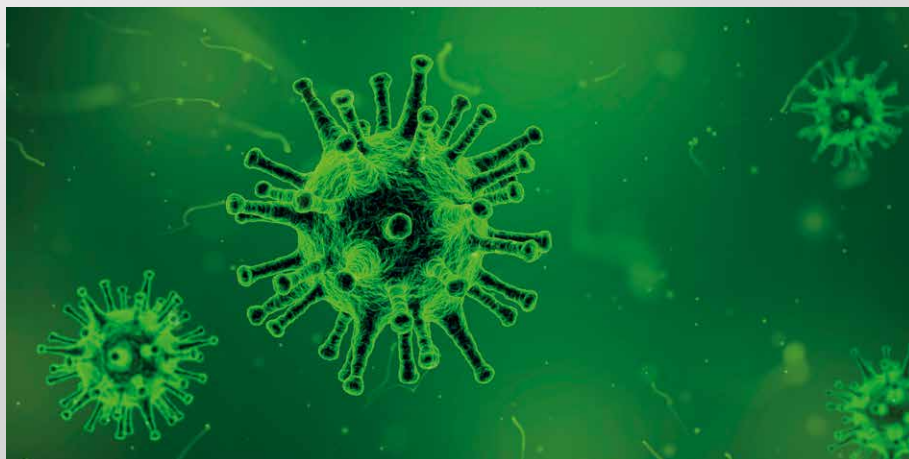
➤ MUDr. Ivana Šípová

Pojem „zákaz návštěv v době výskytu chřipkové epidemie“ česká legislativa nezná. Obecně řeší problematiku:

- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví v platném znění
- vyhláška MZ ČR č. 473/2008 Sb., o systému epidemiologické bdělosti – Příloha č. 5 Chřipka
- Pandemický plán ČR

Zákaz návštěv je možné chápat jako součást protiepidemických opatření při výskytu epidemie chřipky. Vyhlášení zákazu návštěv je v rukách vedení zařízení sociálních služeb. Zařízení sociálních služeb by mělo v době výskytu chřipkovitých onemocnění spolupracovat s místně příslušným pracovištěm krajské hygienické stanice (KHS). KHS každý týden aktualizuje průběh chřipkové epidemie.

Podle § 15 výše uvedeného zákona musí každý poskytovatel sociálních služeb činit hygienická a protiepidemická opatření k předcházení vzniku a šíření infekcí. Rozsah opatření záleží na charakteru

preventované nemoci. Mezi další protiepidemická opatření patří např. očkování, hygienická dezinfekce rukou, používání osobních ochranných pomůcek, úklid, dezinfekce, vyčlenění pomůcek apod. Opatření by měla být dle § 15 popsána v Provozním řádu zařízení schváleném KHS.

Zákon č. 258/2000 Sb., v § 78 umožňuje vykonávat státní správu v ochraně veřejného zdraví Ministerstvu zdravotnictví, krajským hygienickým stanicím a krajským úřadům. Tyto instituce mají obecně možnost nařizovat mimořádná opatření při epidemii – obvykle písemně formou rozhodnutí. Za mimořádnou situaci se nepovažuje výskyt sezónní chřipky – viz výše uvedená vyhláška.

➤ Radek Baran, ředitel domova po seniory Slunečnice Ostrava a předseda krajské organizace APSS ČR

„My návštěvy nezakazujeme, reagujeme na to, že KHS zasílá doporučení a pak aktualizaci o stavu chřipkové epidemie. Dále se orientujeme podle stavu nemocnosti jak zaměstnanců, tak klientů. Momentálně to proběhlo dobře, neomezili jsme tedy návštěvy. Máme také vysokou proočkovanost klientů proti chřipce.“

➤ Lucie Vísnerová, ředitelka Domu seniorů Kdyně

„Zákaz návštěv jsme během letošní zimy v období chřipkové epidemie nerealizovali. K omezení návštěv dochází vždy po konzultaci s lékařem, situace naštěstí nebyla taková, abychom k tomuto kroku museli přistoupit. Jsem velmi ráda, protože zákaz návštěv je vždy nepříjemné omezení pro obyvatele a jejich blízké.“

➤ Michaela Pavlůsková, ředitelka Sociálních služeb Vsetín

„U nás na základě doporučení hygienické stanice vyhlášíme zákaz návštěv. Zaměstnanci k tomuto přistupují individuálně. Pokud chce přijet někdo z větší dálky, hledáme vždy cesty, jak mu vyjít vstříc. Je pravda, že bychom se mohli ještě více zamyslet nad tím, jak formulovat toto opatření jinak. Přece jen nechci jít cestou zákazů.“

➤ Milan Minář, ředitel domova pro seniory Lanškroun

„My jsme za jedenáct let od OHS žádné doporučení asi nikdy nedostali. Několikrát za tu dobu se však stalo, že jsem dal na dveře a na web cedule, že návštěvy nedoporučuji pro omezení šíření nákazy. Úplné zavření jsme nebyli nikdy.“

Možnost	Použito	Statistika
vyhlášíme zákaz návštěv	99x	39,76%
omezujeme návštěvy	18x	7,23%
doporučujeme zvážení návštěv	108x	43,37%
řešíme jiným způsobem	24x	9,64%

► Irena Osvaldová, vzdělavatelka v sociálních službách, příbuzná osob umístěných v domově pro seniory

„Doporučuji omezení návštěv na jednu osobu z rodiny a umožnit návštěvy alespoň o víkend, kdy nejsou volnočasové aktivity, dále kontrolu návštěv na recepci zařízení. Pokud trvá zákaz návštěv na základě doporučení hygienou, jako v tomto roce již přes měsíc, je to pro klienty, zvyklé na rodinu, velmi stresující. Stejní zaměstnanci pečují o zdravé i nemocné klienty a často mohou být větším zdrojem nákazy než zdravý příbuzný. Dále je důležité, jak jsou rodiny odpovědné a zda si uvědomují vlastní zdravotní stav, když jdou svého příbuzného navštívit do pobytového zařízení.“

► Bc. Marie Balášová, INTER META Ostrava, s.r.o.

„Během současné probíhající chřipkové epidemie zemřel mé švagrové otec, který byl umístěn ve svých posledních dnech života do LDN. Zemřel sám, aniž by s ním kdokoli mohl prožít jeho poslední pozemskou chvíli. Samozřejmě vždy záleží na individuální situaci a přístupu obou stran. Nevím, jaké jsou zvyklosti, ale jsem rozhodně pro, aby byl v takových situacích zákaz návštěv zrušen a k umírajícímu mohli být zavoláni nejbližší příbuzní i v době tohoto zákazu.“

► Mgr. Věra Jedličková, právnick

„Než přistoupí k omezení práva pacienta, musí poskytovatel vždy přemýšlet nad tím, jestli to nejde zajistit s menším omezením. Nabízí se zvážit možnost použití roušek, kontrola zdravotního stavu zákonného zástupce nebo osoby blízké před vstupem k pacientovi, dodržování hygieny rukou a používání papírových kapesníků apod. Zákaz návštěv hovoří výslovně o „návštěvách“. Návštěvou jsou všechny osoby, které za pacientem docházejí. Mohou to být různí známí, spolužáci ze školy apod. Jsou to osoby, které v životě pacienta nehrají tak zásadní roli, aby jejich vzájemný vztah dosahoval intenzity osoby blízké.“

<http://verajedlickova.cz/2018/02/20/zakaz-navstev-neni-zed/>

► MUDr. Martin Jan Stránský, M.D., FACP, z článku Zákaz návštěv v nemocnicích kvůli chřipce mnoho neřeší, důležitější je očkování

„Žádná jiná vyspělá země totiž návštěvy v nemocnicích během chřipkové epidemie plošně u všech pacientů nezakazuje, maximálně kontroluje, aby návštěvníci nebyli nakaženi příbuzní nebo malé děti. Na základě uvedených faktů nelze tedy brát zmí-

něný zákaz návštěv do nemocnic jinak než jako lehký alibismus.“ Zdroj: <http://blog.aktualne.cz/blogy/martin-jan-stransky.php?itemid=28761>.

► Anketa

Oslovili jsme s dotazem na stejné téma zástupce pobytových zařízení sociálních služeb a všem 249 respondentům děkujeme za jejich názor. Výsledek zjištění najdete v tabulce na předchozí straně. Téměř polovina respondentů doporučuje pouze zvážení návštěv.

Mezi způsoby omezení návštěv se ob- jevovaly tyto:

- omezujeme návštěvu dětí do 15 let a návštěvníků s akutní respirační infekcí;
- po zvážení vedoucí zdravotní sestrou a sociální pracovníci udělujeme výjimky, které se týkají návštěv, které přijedou z velké vzdálenosti a o zákazu návštěv v zařízení nevědí, nebo rodin, které se chtějí se seniorem rozloučit;
- umožňujeme kontakt pouze na dobu nezbytně nutnou, předání osobních věcí či důležitých informací;
- žádáme návštěvníky, aby do zařízení nevstupovali, pokud mají respirační onemocnění;
- žádáme rodiny, aby zvážily nutnost návštěvy, na druhou stranu, pokud se nám zdá, že uživatel psychicky strádá, kontaktujeme rodinu a návštěvu povolíme.

Dále jste nám napsali:

- Nezakazujeme žádné návštěvy, v individuálních případech – u nemocných klientů či klientů např. v terminálním stadiu – vyjednáváme s návštěvami a ve spolupráci s lékařem vyhodnocujeme konkrétní rizika. Rozhodnutí je vždy přímo na klientovi – s tím, že je vždy o možných rizicích poučen.
- Nevyhlašujeme zákaz návštěv ani návštěvy neomezujeme – klienti jsou proti chřipce očkovaní, nezaznamenali jsme negativní dopady tohoto rozhodnutí. Máme za to, že návštěvy jsou pro klienty velmi důležité.
- Návštěvy neomezujeme vůbec. Máme zkušenost, že rodiny jsou rozumné a nemocní na návštěvu nechodí. Pro klienty je větší zátěží zákaz samotný než riziko infekce.
- Zatím neřešíme. Není potřeba. U nás mají zatím s chřipkou problémy jen zaměstnanci. Očkovaní klienti ne.

Věříme, že jsme tímto článkem otevřeli téma řešení zákazu či omezení návštěv v pobytových zařízeních. Jsme si vědomi velké odpovědnosti těch, kteří rozhodují o řešení situace v době chřipkové epidemie. Přejeme vám všem, abyste ve výše uvedených názorech našli inspiraci pro své rozhodování.

Poradna konceptu Bazální stimulace

Na dotazy čtenářů odpovídá PhDr. Karolína Maloňová, certifikovaná lektorka a supervizorka, jednatelka INSTITUTU Bazální stimulace.

Prosím o radu: máme ve škole malý snoezelen, uprostřed kterého je vodní lůžko. Je možné provádět zklidňující somatickou bazální stimulaci dítěti na vodním lůžku, nebo je to nevhodné? Prostory kolem lůžka jsou velmi úzké. Děkuji.

Dana, Hradec Králové

Odpověď:

Ano, ve snoezelenové místnosti se dají aplikovat všechny základní (somatická, vestibulární, vibrační stimulace) prvky konceptu Bazální stimulace.

Práce s tělem (tedy somatická stimulace, vestibulární a vibrační) je rovněž základem pro uplatnění nastavbových prvků konceptu; těmi jsou optická, sluchová, čichová, chuťová a taktilně-haptická stimulace. Předpokládám, že v místnosti snoezelen aplikujete především tyto nastavbové prvky. Zklidňující somatickou stimulaci ve snoezelen místnosti vždy doporučuji, nejen ve svých kurzech, ale také v publikacích, prezentacích na kongresech a při supervizích proškolených zařízení. Po aplikované somatické stimulaci dochází většinou ke zlepšení vnímání a pohybových schopností klienta. Díky tomu může klient pak i lépe reagovat na nabízené nastavbové prvky konceptu. Nejenže se zlepšuje koncentrace klienta, ale somatickou stimulací podpořená motorika zlepšuje i taktilně-haptické vnímání a reakci klienta na hmatové nabídky. Právě hmatové nabídky jsou často ve snoezelenu nabízeny.

Zklidňující somatickou stimulaci můžete ve snoezelen místnosti provádět v různých formách. Na zemi na podložce, ale také na vodním lůžku či trampolíně.

XII. zimní paralympijské hry

V neděli 18. března byly zakončeny XII. zimní paralympijské hry, jejichž soutěži se zúčastnili také čeští handicapovaní sportovci. Konaly se, stejně jako hry olympijské, v Pchjongčchangu v Jižní Koreji. Paralympijská vesnice byla situována v horském regionu u řeky Songchun. Sportovištěm pro hokej byl Gangneung Hockey Center a pro alpské lyžování a snowboarding Jeongseon Alpine Centre. Reprezentanti 49 zemí soutěžili v alpském i běžeckém lyžování, biatlonu, sledge hokeji, na snowboardu a v curlingu vozičkářů.

Nejsou v popředí zájmu, přesto oblékají národní barvy a bojují za Česko...

- **Text: Ing. Kateřina Endrštová**
s použitím TZ a www.paralympic.cz
Foto: Martin Malý

Česká republika měla zastoupení v alpském lyžování a sledge hokeji.¹ Výpravu tvořilo 15 hokejistů, 6 lyžařů a trasérů a nezbytný doprovod (asistenti, trenéři, funkcionáři, fyzioterapeuti...).

Mezi lyžaři na paralympiádě „urval“ nejlepší umístění zrakově handicapovaný Patrik Hetmer, který hned v prvním závodě ve sjezdu skončil šestý a dařilo se

mu i v dalších disciplínách, když společně s trasérem Miroslavem Máčalou obsadil dvakrát osmou příčku. Ve stejné kategorii se podařilo v Super-G zabodovat i teprve dvaadvacetiletému Tadeášovi Křížovi, který dojel s 12. nejrychlejším časem. Sledge hokejisté pomýšleli na medailové příčky, v konečném pořadí po sérii náročných zápasů a za poněkud ztížených podmínek (co se týká odpočinku) obsadili v turnaji 6. místo.

➤ Výsledky reprezentantů na paralympijských hrách 2018 Alpské lyžování:

Kategorie zrakově handicapovaných:
Anna Pešková s trasérkou Michaelou Hubáčovou – sjezd nedokončili, 11.

místo v Super-G, superkombinaci nedokončili.

Patrik Hetmer s trasérem Mir. Máčalou – 6. místo ve sjezdu, 10. místo v Super-G, 8. místo v superkombinaci, obří slalom nedokončili, 8. místo ve slalomu speciál.

Tadeáš Kříž s trasérem Radimem Nevrlým – 12. místo v obřím slalomu, slalom speciál nedokončili.

Kategorie stojících:

Miroslav Lidinský – sjezd nedokončil, 30. místo v Super-G, superkombinaci nedokončil, 26. místo v obřím slalomu, 21. místo ve slalomu speciál.

Tomáš Vaverka – 24. místo ve sjezdu, 29. místo v Super-G, 15. místo v superkombinaci, 22. místo v obřím slalomu.

Kategorie sedících:

Pavel Bambousek – 19. místo ve sjezdu, 20. místo v Super-G, 14. místo v superkombinaci, obří slalom a slalom speciál nedokončil.

Sledge hokej:

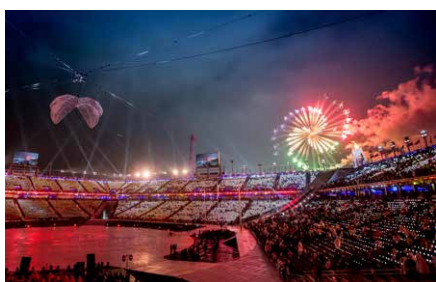
6. místo

Zápasy: v základní skupině ČR – Korea 2:3 pro prodloužení, ČR – USA 0:10, ČR – Japonsko 3:0; v malém semifinále ČR – Švédsko 4:3 po sam. nájezdech; utkání o 5. – 6. místo ČR – Norsko 2:5.

V turnaji zvítězily USA. Čeští hráči mj. odehráli 4 zápasy ve 4 dnech po sobě bez odpočinku. Žádný jiný tým na turnaji tak vyčerpávající program neměl. Mezi úterním zápasem proti Japonsku a středním se Švédskem měli na regeneraci, odpočinek a spánek jen 18 hodin! „Pojetí tohoto sportu je takové, že hráči bruslí pažemi, hrají pažemi, ta náročnost je neuvěřitelná. Přál bych si posadit „papaláše“ z IPC do těch saní, ať si to vyzkouší, takhle hrát čtyři dny po sobě zápasy na nejvyšší úrovni,“ podotkl ironicky reprezentační kouč Jiří Bríza.

¹ O jednotlivých družstvech sportu pro handicapované sportovce vč. lyžování a sledge hokeje pojednával seriál našeho časopisu v r. 2014.

² Celý rozhovor dostupný na <http://www.paralympic.cz/2018/02/handi-sport-musi-jit-za-svetovymi-trendy/>

Pchjongčchang 2018

➤ Budoucnost sportu handicapovaných v ČR

Jakkoli medaile nemohou být u sportu handicapovaných jediným měřítkem úspěchu, nabízí se v kontextu slovenských 11 medailí otázka, zda je tuzemský sport handicapovaných dostatečně (i finančně) podporován, zda máme ten správný model či systém a zda nám svět „nemizí v dále“.

Cosi o budoucnosti naznačila výkonná předsedkyně Českého paralympijského výboru (ČPV) Alena Erlebachová v rozhovoru pro Českou televizi: „Sport handicapovaných v Česku musí následovat světový trend posledních let, a to je profesionalizace handicapovaných sportovců a podpora těch nejlepších reprezentantů. Je to především politické rozhodnutí, neboť finanční podpora se uskutečňuje primárně formou státních dotací. Druhým trendem je začleňování handicapovaných sportovců pod sportovní svazy zdravých, jak to známe například z cyklistiky, kde to na mezinárodní úrovni funguje už řadu let. ČPV přišel s vlastní iniciativou – vytvoření Top Teamu, kde jsme se inspirovali jak Českým olympijským výborem, tak podporou sportu handicapovaných na Slovensku. Smyšlen je nadstandardní podpora přípravy těch sportovců, kteří se na posledních vrcholových

akcích umístili do pátého až osmého místa. Návrh jsme předložili koncem loňského roku. Je bohužel zažitým omylem, že ČPV disponuje nějakým zásadním rozpočtem, i to, jaká je jeho role v přípravě sportovců. ČPV disponuje omezeným množstvím prostředků. Myslím ale, že bychom neměli hovořit jen o financování vrcholového sportu handicapovaných, ale o financování jejich sportovních aktivit vůbec. Pokud nebude financována členská základna, nevzejdou z ní žádné talenty ani reprezentanti. A financovat jen hrstku vyvolených vrcholových sportovců v podstatě popírá podstatu sportu handicapovaných.“²

➤ Na závěr

Pavel Bambousek byl v českém týmu v Pchjongčchangu jediným lyžařem na monoski. Na start závodů musel na korejských svazích čekat i několik hodin a pak ho čekala rozbitá trať. Přesto dosáhl výborných výsledků. Spolu s M. Lidinským byli při závěrečném ceremoniálu vlajkonoši české výpravy. „Chci poděkovat všem fanouškům, kteří nám během paralympiády drželi palce, vstávali kvůli nám v brzkých ranních hodinách, aby viděli sledge hokejové zápasy nebo aby se dozvěděli, jak si vedeme v lyžování. Doufám, že jsme je neklamali a že nám budou

palce držet i nadále – a nejen nám, ale i těm, kteří budou po nás přicházet a budou sportovat pod naší vlajkou. A co bude dál, to uvidíme, záleží na tom, jak vydrží zdraví. Tím, že sportujeme v podstatě jako hobby, těžko říct, co nám život přinese – a jestli se budeme moci sportu věnovat tak, jak se mu teď věnujeme. Nárůst výkonnosti napříč startovním polem je obrovský a udržet krok s konkurencí jen tak volnočasově je strašně náročné.“

➤ Čeští paralympionci 2018

Lyžaři:

Anna Pešková (trasérka Michaela Hubáčová), Tadeáš Kříž (trasér Radim Nevrlý), Tomáš Vaverka, Miroslav Lidinský, Patrik Hetmer (trasér Miroslav Máčala), Pavel Bambousek.

Sledge hokejová reprezentace:

Brankáři – Michal Vápenka, Martin Kudela.

Obránci – Pavel Doležal, Miroslav Hubek, Pavel Kubeš, Jiří Raul, Karel Wágner.

Útočníci – Michal Geier, Zdeněk Hábl, Zdeněk Klíma, Zdeněk Krupička, David Motýčka, Martin Novák, David Palát, Zdeněk Šafránek.

Komunikace v péči o umír

Pobytové sociální služby pro seniory jsou ze své podstaty zaměřené na to, aby zde klienti trávili kvalitně čas, tedy aby zde plně, dle svých možností a tužeb, žili. Náplní poskytované služby je primárně všestranná péče o kvalitu života. Máme-li však mluvit o paliativní péči v domově pro seniory, musíme si připustit i nepopulární myšlenku, že zde naši klienti prožívají závěrečné období svého života. Chce to kus odvahy nazvat věci pravým jménem: Ano, stáří končí smrtí, bez výjimky. Možná je zvláštní říkat takto zřejmé věci, ale zdá se, že ne každý uživatel a ne každý příbuzný (a možná ani ne každý, kdo pracuje v sociálních službách) si je vědom této průzračné skutečnosti.

■ Text: Michaela Kaňová

vrchní sestra Domova pro seniory
Mikuláškovo náměstí v Brně, p. o.,
lektorka seminářů s tématem paliativní
péče zejména pro zařízení sociálních služeb

Je mi 42 let a absolutně si netroufám hodnotit pocity seniorů, nedovolím si soudit naprosto nikoho. Spíše si myslím, že ve svém vlastním stáří nebudu zdaleka tak statečná jako mnozí z těch, které znám a o které se teď starám. Ale přece jen: Pokud chci mluvit o umírání, nelze se skrývat za líbivými pojmy.

Nejprve, abychom si vzájemně rozuměli: Co je to paliativní péče? Paliativní péče je starost o osoby s nevyléčitelným onemocněním, zejména v jeho pokročilé fázi. Paliativní péče je tedy péče o umírající nemocné, ať už je příčina umírání jakákoli. Nejde o to smrti zabránit, ani ji v žádném případě urychlit, jde o to přijmout skutečnost umírání a popasovat se s ní, jak je to jen nejlépe možné.

Cílem potom pochopitelně není záchrana života za každou cenu, ale důstojný odchod ze života, ideálně podle přání nemocného a jeho rodiny a při současném zajištění úlevy od bolesti a dalších nepříjemných příznaků nemoci.

➤ Paliativní péče v zařízení sociálních služeb

Paliativní péče má své místo všude tam, kde lidé umírají: v nemocnicích, v hospicích či doma. Co lze od paliativní péče očekávat v zařízení sociálních služeb, v domově pro seniory? Víme, že prakticky

všichni lidé pokročilého věku jsou nemocní. Nejčastěji dochází k tomu, že se u klienta sejde řada chronických onemocnění, která dohromady čím dál více omezují jeho životní aktivity, působí nejrůznější obtíže a ve finále ohrožují seniora na životě. Postupnému chýtrání orgánových soustav nelze zabránit, i když jeho rychlost je závislá na genetických dispozicích nebo ji lze do určité míry ovlivnit životním stylem. Nakonec ale vždy k selhání některého dosluhujícího orgánu dojde.

Druhá nejobvyklejší situace v našich zařízeních je, že dnes už poskytujeme zcela běžně péči klientům ve zvláštním režimu, tedy převážně osobám s Alzheimerovou nemocí. Zde je průběh nemoci taktéž nezvratný, opět je variabilní pouze rychlost, s jakou nemocný spěje k závěru onemocnění, tedy k závěru života.

Prospěch paliativní péče u našich klientů je, zdá se, zřejmý. Můžeme se pro naše potřeby orientovat na tři oblasti:

- Poctivou a laskavou ošetrovatelskou péčí, kterou by si měli osvojit pracovníci v pobytových zařízeních zcela samozřejmě a bezpečně, především pracovníci přímé obslužné péče.
- Léčbu symptomů neboli příznaků (bolest, zažívací, dechové a další potíže), která jednoznačně patří do rukou lékaře.
- Komunikaci o tématu umírání a smrti.

K takové komunikaci má kultivovat své kompetence každá osoba, která se s klientem setkává. Dá se říct, že neexistuje žádná lidská interakce bez komunikace.

Paliativní péče není jediné nabízené řešení zdravotní péče ve stáří. Tělesným potížím a omezením klientů musí být vždy dopřána pozornost a péče po tom, jsou-li reverzibilní, tedy ovlivnitelné, nebo nikoliv. Pokud ano, věnujeme maximum úsilí léčbě jejich příčiny. Jestliže se přistoupí k tzv. symptomatickému přístupu u konkrétní osoby, musí být všem zúčastněným jasné, o co se jedná. Musí být zřejmé, že zdravotní problém nelze vyřešit nebo jej lze zmírnit pouze za použití příliš zatěžujících prostředků, které by výslednou kvalitu života seniora nijak nezlepšily a které si klient nepřeje.

Ovšem je třeba si uvědomit, že domov pro seniory či jiné zařízení tohoto typu je zařízením sociální péče, nikoliv zařízením zdravotnickým. Možnosti a cíle jsou jiné. Zařízení sociálních služeb nemá tolik možností kdykoliv realizovat nejrůznější vyšetření a jakoukoli léčbu nemocného. Není zde trvale přítomen lékař a ošetřující personál má k dispozici zejména dva způsoby, jak zjistit, že se s klientem něco

děje. Je to nejprve *evidentní změna stavu* – změna chování, vizáže nebo reakcí klienta, a za druhé je to *jeho sdělení, že má nějaké potíže*. Mimo tyto dvě možnosti je to např. pravidelné sledování fyziologických funkcí a dalších hodnot, které nás však mohou upozornit na novou situaci se zpožděním. V zařízení sociálních služeb tedy nelze při nejlepší vůli očekávat stejný záchyt nemoci nebo nějaké patologie jako v nemocnici. Na druhou stranu chceme, aby uživatelé bydlící v domově se zde cítili doopravdy jako doma. Aby nebyli omezováni přísným nemocničním režimem, aby byla zachována jejich svoboda pohybu, denního režimu a také rozhodování.

Zveme vás
na seminář APSS ČR
s lektorkou M. Kaňovou
**Komunikace v péči
o umírající**
8. 6. 2018 Brno

Bližší info a přihlášení na
<http://www.institutvzdelavani.cz/>
Otevřené kurzy

**Abych se mohla bez zbytečných výčitek
účastnit péče o umírajícího člověka, musím mít zcela jasno
v tom, že umírání není moje vina, že nemoc ani stáří není moje
vina, že život lidí na této planetě začíná bez mé zásluhy
a končí bez mé zodpovědnosti.**

ající

1. díl – úvod

» Bez čeho se neobejdeme

Při poskytování paliativní péče v domově pro seniory se neobejdeme bez kvalitní „živé“ spolupráce s lékařem, bez vzdělávání ošetrovatelského personálu v této oblasti a bez odvahy komunikovat všemi směry. Pokud bychom se více věnovali rozhovorbům o celkovém stavu a možnostech léčby s nemocnými a jejich rodinami, vyhnuli bychom se řadě stížností a nespokojenosti příbuzných, která pramení z nedostatečného porozumění situaci. Především bychom se ale vyhnuli zraněním duše, která si příbuzní (a potom pozůstalí) s sebou nesou do dalšího života.

» Mluvit o umírání?

Mluvit o umírání není zakázané. Mnohým může pomoci vyrovnat se s faktem konce života a také může významně pomoci vlastnímu závěru života tak, aby proběhl důstojně, s respektem k individuálním přáním dotčené osoby a jejich blízkých. Pokud ale nebudeme vědět, co by si dotčená osoba přála, jak by se rozhodla, udělá za ni rozhodnutí o podobě péče nakonec někdo jiný.

Abych se mohla bez zbytečných výčitek účastnit péče o umírajícího člověka, musím mít zcela jasno v tom, že umírání není moje vina, že nemoc ani stáří není moje vina, že život lidí na této planetě začíná bez mé zásluhy a končí bez mé zodpovědnosti. Moje zodpovědnost je v tom dělat dobře svoji práci, pečovat o umírajícího bližního, jak nejlépe dokážu, učit se dovednostem i v této oblasti a realizovat je.

Hlasit se mi chce říci i rodinným příslušníkům, že smrtelnost jejich blízkého není samozřejmě ani jejich vina. Úzkost z výčitek svědomí nás všechny často tlačí do kouta, zbytečně dochází k tlakům na zvýšenou péči, na invazivní intervence, které by si patrně nikdo z nás v tomto stavu při zralé úvaze nepřál.

Tato úvaha je první z celkem tří dílů seriálu. Druhý díl bude věnován komunikaci s klientem na konci jeho životní pouti, třetí díl poté zaměříme na komunikaci s rodinou klienta.

O paliativní péči, jejích možnostech, pravidlech, rozdělení, o týmu odborníků, kteří se na ní podílejí, a dalších tématech bylo již napsáno mnoho knih. APSS vám nabízí seminář „Komunikace v péči o umírající“, kde figuruji jako lektorka a kde se též dozvíte více. Je možné a žádoucí na tomto místě probrat otázky, které do vaší práce péče o umírající osoby přináší. Mojí snahou je povzbudit vás k odvaze. Jsem přesvědčena, že to, že smíme být přítomni těmto okamžikům, je spíše naší výsadou než bolestí.

Sexualita lidí s hendikepem

2. díl

V minulém článku jsme se věnovali tématu sexuality jako základní životní potřeby. V tomto díle na něj navážeme a zaměříme se na sexualitu lidí s mentálním postižením.

■ **Text: Mgr. Lucie Šídová,**
terapeutka, lektorka, koučka,
spoluzakladatelka organizace Freya,
www.freya.live

Ve společnosti stále ještě panují mýty, kdy mnozí lidé odmítají uznat, že svoje sexuální potřeby a touhy mají všichni lidé bez ohledu na jejich fyzické či duševní schopnosti. V oblasti sexualit existuje snad nejvíce tabu, mýtů a předsudků. I my se v organizaci stále setkáváme s tím, že lidé s mentálním postižením „prý nemají potřeby v oblasti sexualit“, tedy že jsou asexuální, což je jeden z mýtů, který v této oblasti panuje. Mezi další patří např. to, že mentálně postižení jsou jako děti a jsou závislí či přeerotizovaní. (Mandžáková, 2013)

Je jednodušší takto postižené lidi vnímat jako „věčné děti“, než si přiznat, že mají své sexuální potřeby, jež mají právo naplnit. Tento pohled popírá jejich sexualitu, tj. projev jejich plné lidskosti. (Mandžáková, 2013)

Mýty v oblasti sexualit mají velký vliv na kvalitu života klientů a ovlivňují jejich plnou integraci do společnosti. Proto je nutné vzdělávání pečujících osob (rodičů, opatrovníků/opatrovnic) a zaměstnanců pomá-

hájících profesí, aby tyto mýty do života lidí s mentálním postižením nezasahovaly. Je nezbytné, aby tito lidé dostali v oblasti sexualit odbornou podporu. Tu ale může poskytnout pouze člověk, který sám má pozitivní postoj k sexualitě.

Zapomenout nesmíme ani na vzdělávání lidí s mentálním postižením v sexuální výchově. Kde jinde mají získat informace, když nemají často možnost navazovat vztahy a učit se z praxe? Když jim výuku v oblasti sexualit upíráme? Neměli by ji mít stejně jako lidé bez hendikepu? Dobrá sexuální výchova je prevencí před sexuálním obtěžováním, nechtěným otěhotněním a ochranou před sexuálně přenosnými infekcemi.

To, co je při práci se sexualitou lidí s mentálním hendikepem dobré vědět, je, že neexistuje sexualita s jedním velkým S. Co to znamená? Že každý z nás potřebujeme naplňovat sexualitu jiným způsobem a těch způsobů je nekonečné množství. Někdy nás mohou určité projevy sexualit zaskočit, ale je nutné je respektovat v jejich vlastních rytmech a projevech. Pouze tam, kde omezují práva jiného člověka, normy společnosti či zařízení, je nesmíme akceptovat.

» Příběh Marka

Pojďme se podívat na příběh Marka, který má středně těžké až těžké postižení bez schopnosti se verbálně vyjadřovat. Podívejme se, jak projevuje svůj zájem o sexualitu.

Marko žije v malém zařízení a dny tráví pracovními aktivitami. Má vlastní pokoj. »»» 20

««« 19

Jednoho dne se jeho sociální pracovnice rozhodla změnit dekorace v jeho pokoji. Vzala tedy Marka do nákupního centra, kde byl velký výběr. Nechala mu prostor, aby si vybral obraz, který se mu líbí. Markovo tempo je pomalé a potřebuje dostatek času. Nakonec ale ukázal prstem na plakát s nahou dívkou. Ten zobrazoval její záda a část hýždí. Byl jen vzdáleně erotický, a přesto sociální pracovníci zaskočil. Hlavou jí běželo, co si o tom pomyslí Markovi rodiče, kteří mají konzervativní názory, co si o ní pomyslí ředitel zařízení a co kolegyně a kolegové v práci? Co oni řeknou? No a co ostatní obyvatelé a obyvatelky domu? Nebude je obraz vzrušovat? Sociální pracovnice nevěděla, jak se má k Markově touze postavit. Nakonec pro Marka vybrala jiný obraz s podzimním lesem. (Aghte, 2009)

Na tomto příběhu můžete vidět, kolik strachu a obav mají lidé, kteří se o lidi s postižením starají. Někdy mohou být opodstatněné, ale někdy přehnané a mohou silně ovlivňovat tužby osob s hendikepem. Zde nám Marek jednou jedinkrát ukázal svou další tvář, a sice, že on je mužem, a to navzdory svému postižení.

Možná nyní máte otázky, jak se měla pracovnice zachovat. Co by bylo nejlepší? Kdyby pracovnice prošla vzděláváním v oblasti sexualit a vztahů, měla jasný postoj k sexualitě a v zařízení by existoval tzv. Protokol sexualit¹, který by vytyčoval pravidla a hranice práce se sexualitou v zařízení, pravděpodobně by věděla, jak postupovat. Snížily by se její obavy a strachy a pravděpodobně by měl dnes Marek ve svém pokoji svůj vytoužený obraz.

» Zapojení třetích osob

Na problematice sexualit osob s mentálním postižením je zainteresována spousta osob, jedná se o tzv. třetí osoby. Mohou to být rodiče, učitelé/učitelky, pomáhající pracovníci/pracovnice, vedoucí zařízení, kteří často mohou určovat směr, kterým se citový a sexuální život lidí s hendikepem bude ubírat. Tito lidé mohou vůči sexuálním potřebám daných osob uplatňovat své vlastní hodnoty, přesvědčení a hodnocení.

Pro třetí osoby může být někdy velmi obtížné se sexualitou pracovat, protože se díky projevům sexualit svých klientů a klientek konfrontují se svým vlastním studem a se svými hodnotami.

Předtím než začnete pracovat s tématem sexualit, je vhodné vědět, jak se nenaplněná sexualita může projevovat, co způsobuje a jaký je např. psychosexuální vývoj lidí s mentálním hendikepem. V zařízeních, kde školíme, si v úvodu semináře povídáme o tom,

co vlastně sexualita je, a dáváme našim účastníkům/účastnicím prostor zažít si, jaké to je otevřeně a s respektem si o sexualitě povídat.

Účastníci a účastnice často přicházejí s dotazy, jak se mají v určitých situacích zachovat, protože si nevědí rady. Hovoříme o tom, jak rozpoznat, že klient či klientka má sexuální potřeby. Bohužel se stále setkáváme s tím, že dochází k přestěhování klientů do jiného zařízení, když si s nimi pracovníci nevědí rady či když klienti obtěžují ostatní, protože zřejmě nemají naplněnou svoji sexualitu a nevědí, jak ji naplnit.

Jinde jsou tématu naopak otevření a hledají způsoby, jak sexualitu svých klientů a klientek naplnit. Pozorují individuální signály a reagují na ně např. nákupem erotického časopisu, dávají hranice, edukují, nakupují erotické pomůcky, sjednávají sexuální asistentku či vezmou klienta do erotického podniku.

Jsme stále na cestě k naplňování potřeb sexualit u lidí s mentálním postižením. Ale i cesta je cíl.

Nejčastější mýty:

- **Člověk s postižením, který je např. na úrovni čtyřletého dítěte, nemá žádné sexuální potřeby, ty přece náleží dospělým.**

I když je člověk na mentální úrovni čtyřletého dítěte, jeho tělo a potřeby se budou s největší pravděpodobností vyvíjet běžným způsobem.

- **Většina lidí s mentálním postižením je sexuálně deviantní.**

Nesmysl. Vyskytuje se zde stejné procento lidí s deviací, jako je tomu u lidí bez postižení.

- **Lidé s mentálním postižením jsou hypersexuální.**

Není to pravda. Lidé s postižením mají v průměru stejnou potřebu sexuálního uspokojení jako lidé bez postižení. To, že

jejich pokusy o uspokojení jsou často vidět, je způsobeno nedostatečným soukromím.

Převzato z knihy *Sexualita osob s postižením a znevýhodněním*, kde najdete další mýty. (Eisner, P., Venglářová, M. a kol.)

Jak můžete pomoci s naplňováním sexualit svých klientů a klientek?

- Vzdělávejte se v oblasti sexualit a vztahů.
- Zaveďte sexuální výchovu pro klienty/klientky.
- Diskutujte s nimi, edukujte je, vysvětlujte jim a netrestejte je za projevy sexualit.
- Nakupte knihy o sexualitě a mějte je k dispozici ve své knihovně. Tím můžete ukázat, že sexualita pro vás není tabu.
- Vytvořte si Protokol sexualit.
- Zamyslete se, jak to máte se svou sexualitou vy. Kde jsou vaše hranice a limity?
- Umožněte svým klientům/klientkám navazovat vztahy.
- Dopřejte jim možnost soukromí a možnost intimního života.
- Dovolte jim možnost sexuální asistentky, když chtějí a mají na to prostředky.
- Dovolte jim používat erotické pomůcky, když o ně mají zájem. Je to pro ně bezpečnější, než si aplikovat do intimních partií nevhodné předměty.
- Mějte na paměti, že pro tyto lidi je důležitý dobrý nácvik masturbace.
- Experimentujte, zkoumejte, pozorujte, co klient/ka potřebují. Sledujte individuální signály.

Literatura:

- Aghte, C. *Les institutions au risque du désir Situations de handicap et sexualités : quels accompagnements ?* in: *La nouvelle revue de l'adaptation et de la scolarisation*. no 47. 2009.
- Eisner, P., Venglářová, M. a kol.: *Sexualita osob s postižením a znevýhodněním*. Praha: Portál, 2013.
- Lištiak Mandzák, S.: *Sexuální a partnerský život osob s mentálním postižením*. Praha: Portál, 2013.

¹ Protokol sexualit – dokument, který shrnuje přístup organizace k práci se sexualitou jejich klientů/klientek a postupy a pravidla v této oblasti.

Jak pečovat o ty, kteří pečují

V současnosti jsou na tom firmy kvůli nedostatku lidí tak, že přijímají za zaměstnance opravdu kteréhokoli zájemce o práci, takže už to pociťují například i zákazníci v obchodech. Ti narážejí ze strany prodávajících na apatii, neznalost daného zboží i zjevný nezájem cokoli prodat. Zaměstnavatelé se zase každý den potýkají i s tím, že jim bez jakékoliv omluvy nepřijde někdo do práce...

■ **Text: Mgr. Martina Sedláková,**
Senior Account Manager, HARTMANN -
RICO a. s., lektorka Hartmann akademie
Redakční úprava: Ing. Kateřina Endrštová

Firmy musí brát kdekoho, v obchodech už je to znát...

To je jeden z „obrázků“ dnešní situace na pracovním trhu. O to aktuálnější je potřeba přistupovat k zaměstnancům jako ke kapitálu firmy, organizace.

S tím souvisí i nesnadný úkol nést odpovědnost – ke druhým lidem, ke svému okolí a také sám k sobě. V kontextu tzv. pomáhajících profesí, tj. nejrůznějších „prací s lidmi“, ať už v oblasti zdravotnické, vzdělávací či sociální, se jaksi přirozeně očekává i něco navíc – empatie, ochota, pomoc... Taková „služba druhým“ vyžaduje od profesionálních pečujících určité dispozice, vlastnosti, schopnosti a vzdělání. Avšak představuje také mnohdy (a při nedostatku odborného personálu zvláště) nepřiměřenou fyzickou i psychickou zátěž, kdy vyčerpání, zvýšená nemocnost či syndrom vyhoření nejsou ničím neobvyklým. Péče o pečující je tedy především prevencí těchto nežádoucích jevů, které v praxi narušují chod organizace, a její vedení či management musí následně vynakládat prostředky a čas na jejich řešení.

Článek naznačuje základní principy, jak je možné tento stav řešit.

» Lidé jako kapitál

Dovolím si přimlouvat se za péči o ty zaměstnance, kteří si to „zaslouží“. Ve své

praxi se totiž setkávám často s pravým opakem. Problémovým zaměstnancům se věnuje hodně času, investují se peníze do supervizí, investuje se čas na pohovory, rozhovory, většinou bez velkých úspěchů nebo pouze s úspěchy krátkodobými.

Pokud hledáme nástroje, jak na to, stačí zůstat u základních principů vedení lidí:

1. VĚST
2. VYŽADOVAT
3. PODPOROVAT

1. VĚST

K vedení lidí je potřeba komplexu manažerských i osobnostních dovedností a schopností, jejichž výčet a rozbor by vydaly na samostatný článek. Co je zde ale potřeba zmínit: vedení lidí se nikdy neobejde bez důvěry. Vzájemné.

Sami se zamysleme, jak moc důvěřujeme svému podřízenému, svému nadřízenému.

Kdo řídí ten vlak, ve kterém sedím?

Můžu si užívat bezstarostnou jízdu?

Můžu se plně věnovat jízdě, nebo se musím neustále ohlížet, otáčet, bát se, co se může stát?

2. VYŽADOVAT

Vyžadování je ovlivněné:

- **důsledností** – Je mi důslednost vlastní? V jakých situacích umím být důsledná/důsledný? U koho jsem důsledná/důsledný? Co si zajišťuji tím, že jsem nebo nejsem důsledná/důsledný?
- **nedostatkem zaměstnanců (kvalitních?)**
Jak moc jsem schopen/schopna ustoupit z některých požadavků na výkon, na kvalitu? Víím, jak moc to může ovlivnit ty, kteří výkon a kvalitu zajišťují?

3. PODPOROVAT

Podpora je důležitá dovednost i schopnost při vedení lidí, jen je často opomíjená nebo nedostatečná. A také zde má své místo důvěra a zájem.

Jedna společnost si to dala i do svého sloganu: „*Když ve vás někdo věří, dokáže více.*“

Proč se o to neopřít, proč toho nevyužít? Abych mohl/mohla efektivně podporovat, musím:

- ZNÁT
- UMĚT
- CHTÍT

ZNÁT

- **osobnost, temperament** toho, koho podporuji;
- **motiv**, které ovlivní jeho produktivitu, jeho zájem o práci, chuť – ne povinnost;
- **benefity**, pro které bude ochoten pracovat, aniž by byl v režimu „musím“ (je rozdíl, když pracuji, abych si za vydělané peníze „něco“ užil, nebo abych „něco“ splatil);
- **hranice**, kam až se může ten, koho podporuji, dát rozvíjet, nebo kam může spadnout;
- **moje hranice**, kdy, koho a kam až jsem schopen podporovat, rozvíjet.

UMĚT

Pokud budu UMĚT podporovat, může se stát i hodnocení zaměstnance cestou k jeho rozvoji a také jeho motivací. A ani jedné straně nebude divné, že bude probíhat každý měsíc, ne jednou za rok. Mohu i lépe určit směr jeho vzdělávání. Mohu i lépe apelovat na jeho odpočinek, relaxaci. Duševní hygiena je u lidí, kteří pracují s lidmi, velmi důležitá. Člověk v psychické pohodě je schopen podat vyšší fyzický výkon, s menším podílem chyb a selhání. Jak moc si všímám lidí, kteří pracují na plný výkon? Jak moc projevují zájem o jejich pohodu? Jak moc vnímám důležitost jejich JÁ?

To nejdůležitější je CHTÍT ☺

Pokud znám smysl, význam podpory, bude má podpora vnímána jako zájem a projev důvěry. Je to sice dlouhodobá vstupní investice, ale o to více lze získat. A také dlouhodobě.

Je to stejné jako s výchovou vlastních dětí. Vychováváme, investujeme, radíme, vyžadujeme, podporujeme, občas máme i pocit, že je to marné, ale když najednou sklízíme, co jsme zaseli, je to pocit tak hřejivý, že je těžko nahraditelný.

» Mé doporučení na závěr?

Podporujte, vyžadujte a věďte. Vést umíte, to máte v „autopilotu“, takže když si otočíte pořadí, na vedení nezapomenete a podpora se stane součástí každého vašeho dne. Srdce a rozum vám k tomu jistě pomohou. ■

Hlas dítěte jako důležitý faktor při práci s ohroženou rodinou

Hovoříme-li o zapojování dětí do rozhodovacích procesů, otvírá se před námi široké a velmi důležité téma práce s ohroženou rodinou, které se dotýká jak oblasti sociálně-právní ochrany dítěte, tak také práce s rodinou v rámci sociálně aktivizační služby. Následující text představuje možnost propojení práce Sociálně aktivizační služby (dále SAS) a Orgánu sociálně právní ochrany dětí (dále OSPOD) při zapojování dětí do rozhodování o záležitostech, které se jich týkají.

- **Text: Mgr. Zuzana Gheza,**
vedoucí Sociálně aktivizační služby,
Ratolest Brno, zuzana.gheza@ratolest.cz
- **Mgr. Adéla Schwarzková,**
sociální pracovnice, Ratolest Brno
Foto: Archiv Ratolest Brno, z. s.

U ohrožených dětí je OSPOD povinen zpracovat Individuální plán ochrany dítěte (dále IPOD) na základě provedeného vyhodnocení situace dítěte. V něm stanoví jednotlivé cíle směřující k ochraně dítěte, naplňování zjištěných a nedostatečně zajištěných potřeb dítěte a odstranění příčin jeho ohrožení. Kvalita IPOD je přímo závislá na kvalitě vyhodnocení. Aby byla zjištěna validní data, jeví se jako logické a nezbytné zapojovat děti do rozhodovacího procesu od první chvíle, kdy začíná spolupráce s rodinou. Právě moment, kdy pracovník OSPOD zpracovává vyhodnocení, může být zároveň chvílí, kdy ke spolupráci přizve SAS.

➤ Proč je důležité děti zapojovat?

Sociálně-právní ochrana má za cíl jednat v nejlepším zájmu dítěte, a to s sebou logicky nese nutnost znát názory a přání dětí, počítat s nimi a brát je vážně. Při hledání nejlepšího zájmu dítěte je nezbytné pracovat s jeho právem „být slyšen“. Pracovníci OSPOD přitom mohou úzce spolupracovat se SAS, která má vzhledem ke způsobu své práce možnost hlouběji se zaměřit na komunikaci s dětmi. V rámci svého působení v rodině se SAS zaměřuje na podporu dítěte, a to prostřednictvím pomoci jeho rodině. Její významnou součástí je také individuální práce s dítětem.

Cílem práce OSPOD i SAS je zmírnit nebo zcela eliminovat příčiny ohrožení dítěte a poskytnout rodičům i dítěti pomoc a podporu k zachování rodiny jako celku (Bechyňová, 2008).

Z každodenní praxe sociálních pracovníků SAS Ratolesti Brno vyplývá, že mnohdy je hlas dětí zastíněn výraznějšími zakázkami rodičů, které jsou často existenčního charakteru (hledání bydlení, řešení mi-

mořadné finanční situace, nezaměstnanost rodičů aj.). Návrat k podstatě sociální práce s rodinou jako systémem (kde každý člen má svůj hlas, a tedy i možnost ovlivňovat běh událostí rodiny) se ukazuje jako nezbytný při řešení komplexních zakázek celé rodiny.

➤ Děti mají právo na informace

Pracovník SAS by měl děti zapojovat v celém průběhu poskytování služby v rodině od chvíle, kdy s ní poprvé přijde do kontaktu. K tomu, aby zjistil názor dětí na to, co se v rodině děje, by měl využívat všech dostupných nástrojů. S dětmi by měl mluvit před i po všech zásadních okamžicích a změnách, které v rodinách nastávají (např. odchod dítěte do náhradní rodinné nebo ústavní péče nebo jeho návrat, změna pečující osoby aj.). Pokud nastanou situace, při kterých jsou svolány schůzky bez dětí, měl by sociální pracovník dbát na to, aby o jejich výsledku dítě informoval. Pracovník by měl plnit zároveň roli průvodce a podpůrné osoby dítěte.

V praxi se ukazuje, že lze zapojit opravdu každé dítě. Všechny děti umí sdělit svůj názor – jedinou překážkou by mohla být schopnost dospělých porozumět jim a umět je vyslyšet. Je velmi důležité poskytnout dětem prostředky a volit takové nástroje, aby mohly svůj názor sdělit. Je nutné brát zřetel na jejich věk, úroveň rozumových schopností, ale také aktuální duševní stav (dítě může být rozčilené, smutné, rozdváděné, naštvané...). To všechno může ovlivnit průběh komunikace sociálního pracovníka s dítětem a také výsledky.

Témata, kterým se pracovník s dítětem věnuje, vycházejí ze zakázek, které jsou formulovány v IPOD (domácí příprava na školu, kontakt s druhým rodičem, který s rodinou nežije, nastavení pravidel v rodině...) nebo vycházejí z přání dítěte (aktivní trávení volného času, vztahy ve vrstevnické skupině, zlepšení vztahů s rodiči). Pracovník se s dítětem věnuje také tématům, která se ho netýkají přímo, ale jeho životní situaci výrazně ovlivňují (závislosti rodičů, jejich špatné vztahy aj.). Zapojení dítěte začíná mapováním jeho potřeb, přání a zjištěním názoru na témata, která jsou potřeba řešit. Dále následuje plánování konkrétních kroků, na jejichž realizaci se podílí jak dítě, tak také další členové rodiny. Sociální pracovník by měl v tomto procesu plnit roli průvodce a mediátora.

Individuální profil

Ferdá a emušáci

Při práci s dětmi je dobré myslet na to, že:

- *vzájemné poznání je základ pro rozhovor s dítětem* – je třeba se s dítětem poznat, aby k pracovníkovi cítilo důvěru a bylo ochotné se mu svěřit se svým trápením, což vyžaduje čas. Je potřeba ho dětem dopřát, mluvit i o tom, o čem samy chtějí.
- *prostředí napomáhá atmosféře důvěry* – to, kde s dítětem komunikujeme o jeho názorech a potřebách, často předurčuje, do jaké míry bude ochotno se nám otevřít a svěřit se se svým trápením. Vhodným prostředím se jeví to, které už dítě zná a ve kterém se cítí dobře (např. herna, hřiště, konzultační místnost nebo vlastní pokoj). Je dobré ptát se dítěte, kde by se chtělo scházet, a pokud to jde, umožnit mu to. Méně vhodné bývají např. sdílené kanceláře s dalšími pracovníky, průchozí místnosti nebo úřední prostory.
- *hravost není nikdy na škodu* – důležité je nezapomínat na to, že děti nejsou schopny komunikace jako dospělí. Nemůže se po nich vyžadovat, aby seděly v klidu celou dobu rozhovoru, udržovaly při něm plnou pozornost a zároveň mluvily o tom, co se u nich doma děje. Pro komunikaci je vhodné používat různé techni-

ky práce, které pomohou dítěti formulovat jeho názory – např. koláže, kresby, kameny, hru s postavičkami simulující domácí prostředí atd.

Setkání, při kterých jsou přítomni děti, mohou mít různou formu v závislosti na tom, kdo se jich účastní.

Individuální schůzka

V rámci postupného seznamování a navazování atmosféry důvěry jsou vhodná individuální setkání klíčového sociálního pracovníka (který se rodině dlouhodobě věnuje) a dítěte. Cílem schůzek je postupné mapování potřeb dítěte, zjišťování jeho zájmů a názorů v bezpečném prostředí. Na základě těchto schůzek pak často dochází k formulaci konkrétních zakázek dítěte.

Rodinná schůzka

V mnoha případech dochází k seznamování se s dítětem za přítomnosti jeho rodičů (či jiné pečující osoby) a jeho sourozenců. Pokud se nejedná o případy týrání a zneužívání, dítě bývá za přítomnosti rodiče obvykle jistější; většinou platí, že pokud přijme sociálního pracovníka rodič, přijme ho

i dítě. Rodinné schůzky bývají důležitým zdrojem informací o vzájemné komunikaci mezi rodičem a dítětem, jejich vzájemném vztahu aj.

Trojstranné setkání s OSPOD

Je-li rodina v péči OSPOD, jsou na místě pravidelné schůzky rodiny (i za účasti dítěte), sociální služby, která v rodině působí, a OSPOD. Cílem těchto schůzek bývá vyjasnění prioritních zakázek pro řešení a posuzování vývoje spolupráce. Úkolem pracovníka sociální služby je vytvoření takového prostoru pro dítě, ve kterém mu poskytne podporu a možnost vyjádřit svůj vlastní názor. Pokud se dítě nemůže setkat, účastnit, je vhodné informovat ho o nich a vysvětlit, proč k nim dochází. Můžeme tak předejít možným obavám a nejistotám, které by mohly z jeho strany vyvstat.

Dalším nástrojem pro řešení situace ohroženého dítěte a jeho rodiny je *případová konference* a *interaktivní případová konference*. Realizace obou typů těchto konferencí a příprava všech aktérů na ně je dlouhodobý proces, kterému se podrobně věnuje ve velké míře např. organizace Lumos.¹

V následujících kazuistikách jsou uvedeny příklady zapojování dětí do rozhodovacích procesů za použití několika osvědčených technik práce, které využívá SAS Ratolest Brno.

Kazuistika 1

U Ondry (7) se v poslední době objevil problém ve vztahu s jeho biologickým otcem, který s rodinou nežije. Sociální pracovníce, která do rodiny docházela, se dozvěděla, že Ondra k tátovi nechce chodit, ale matka nezná důvod. Na individuálních schůzkách se sociální pracovníci mohli Ondra pomoci *Ferdá a much emušáků*² popsat své emoce při návštěvě táty. Mezi důvody, proč u táty nechce být, uvedl, že společně netráví moc času, nejedí na výlety, nemá u otce svou vlastní postel a chybí mu jeho oblíbené hračky. Ondra sám vymyslel, že za pomoci maminky tátovi řekne, co ho trápí a že by s ním chtěl více jezdit na výlety. Po nějaké době na společných schůzkách se sociální pracovníci Ondra mluvil o tom, co všechno s tátou zažil a kde všude byli.

I přesto, že proběhly ve vztahu Ondry a táty určité změny, ukázalo se, že Ondra k tátovi stále nechce chodit. Pomocí

»»» 24

¹ Více o případových konferencích a interaktivních případových konferencích na www.lumos.cz.

² Emušáci jsou interaktivní nástroj pro komunikaci s dětmi především na téma pocitů. Hlavní postava – žabák Ferdá – má za kamarádky muchy, které představují různé emoce. Pokud dítě seznámíme s těmito postavami, mohou plyšové muchy dětem pomoci vyjadřovat pocity, se kterými na schůzku s námi přicházejí.

»»» 23

techniky Čaroděje³ se sociální pracovníce dozvěděla, že by si Ondra nejvíc přál, aby s ním táta dělal „blbosti“. Zde se otevřel prostor pro další práci s otcem, která by měla vést ke zlepšení jejich vzájemného vztahu. Nyní pracovníci spolu s Ondrou připravují Interaktivní případovou konferenci, jejímž cílem je najít cestu k tomu, aby se Ondra u táty cítil dobře.

» Kazuistika 2

Klára (16), Verča (13) a Terka (11) jsou sestry. Na začátku spolupráce rodiny se SAS se sociální pracovníce potkala s každou z dívek zvlášť a vyplnila s nimi *individuální profil*⁴. Všechny tři napsaly, že by se chtěly potkávat častěji s otcem. Během rozhovoru s matkou se sociální pracovníce dozvěděla, že si k sobě táta dcery dlouho nevzal. Vzhledem k tomu, že kontakt otce s dcerami dlouhou dobu neprobíhal, byla po společné domluvě naplánována první schůzka. Setkání se zúčastnily pracovníce OSPOD, SAS

Čaroděj

a rodiče bez přítomnosti dcer (jejich přání a potřeby byly tlumočeny pracovníci SAS).

Ještě před samotným setkáním se pracovníce SAS potkala znovu s každou dívkou zvlášť a společně si zmapovaly vztahy v rodině pomocí *vztahové mapy*⁵. U děvčat se ukázalo, že si nejsou s tátou blízké, ale chtějí to změnit. Představovaly si, že budou s tátou jezdit na výlety, hrát hry a táta pro ně bude osoba, na kterou se budou moci obrátit při řešení svých problémů. Na trojstranném setkání (SAS, OSPOD a rodičů) přinesla pracovníce SAS vyplněné individuální profily dívek a předala otci

dobré a co ho trápí, s čím mu může pracovník pomoci).

⁵ Vztahovou mapu dítě vytváří pomocí panáčku znázorňujících sebe a blízké osoby. Na papír si dítě nakreslí tři kruhy, doprostřed dá figurku, která jej znázorňuje, a ostatní figurky rozestaví do kruhů nakreslených na papíře podle toho, jak je mu tato osoba blízká.

³ Technika čaroděje pomáhá označit potíže nebo přání dětí. Jejím cílem je pojmenovat ochranné a rizikové faktory. Tento nástroj vymyslela organizace Lumos.

⁴ Nástroj, který se využívá na začátku spolupráce s dítětem. Na archu papíru se nachází oblasti, které dítě s pomocí sociální pracovníce vyplní (např. co má rádo, v čem je

informaci, že dcery potřebují jeho přítomnost ve svém životě a chtějí se s ním vidat. Na základě tohoto setkání byly domluveny kontakty s otcem každých čtrnáct dní. Další práce s rodinou byla zaměřena na navázání a prohlubování vztahu otce a dcer a zároveň na obnovení komunikace mezi rodiči navzájem.

O zapojování dětí do rozhodovacích procesů se mluví dlouhodobě a na nejrůznějších úrovních. Stále se hledají cesty a způsoby, jak tento proces co nejefektivněji uchopit.

Propojování rozhodovacích kompetencí OSPOD a dlouhodobé spolupráce SAS s rodinou (jehož významnou složkou je vztah založený na důvěře) se ukazuje jako vysoce efektivní model při řešení situace ohroženého dítěte.

Tento ověřený způsob spolupráce OSPOD a SAS je v Ratolesti Brno využíván již pátým rokem.

Seznam použité literatury:

- Bechyňová, V., Konvičková, M., Sanace rodiny. Praha: Portál, 2008.
- Metodická příručka O dětech s dětmi – Dobrá praxe v zapojování do rozhodovacích procesů. Sociálně aktivizační program, Ratolest Brno, 2016.

INZERCE

Top Trade Profi, s.r.o. připravil výhradně pro členy APSS

„Profesionální kuchařské školení a audit stávajícího provozu“

ŠKOLENÍ SE ZAMĚŘUJE ZEJMÉNA:

- ✓ Provozně-personální audit stávajícího provozu
- ✓ Optimalizace stávajících postupů v systému stravování,
- ✓ Obohacení stávajících jídelníčků o originální receptury se zaměřením na seniorské stravování
- ✓ Rozšíření kuchařských dovedností a znalostí personálu
- ✓ Kontrola návazností systému HACCP
- ✓ Využití moderních trendů a technologií pro vyšší efektivitu, usnadnění a zrychlení práce a dosažení vyšší výtěžnosti surovin

Školení probíhá individuálně a i délka a náročnost závisí na velikosti a typu provozu. Pro objednávku školení, případně objednávku konzultace nás kontaktujte:

info@toptradeprofi.cz | infolinka: 773 594 097

www.toptradeprofi.cz

Antidekubitní **matrace LINET**

Účinná pomoc při prevenci a léčbě dekubitů

Nebezpečné dekubity ohrožují zejména zcela nebo částečně imobilní klienty. Společnost LINET nabízí ucelenou řadu aktivních antidekubitních matrací, které jsou přizpůsobené speciálním potřebám dlouhodobé péče. Aktivní matrace LINET jsou vysoce účinné při prevenci dekubitů a poskytují i terapeutický efekt při jejich léčbě.

95 %
dekubitů
lze předejít

PRECIOSO®

24hodinová péče s nulovým tlakem

AIR2CARE

Variabilita a vysoký komfort

CLINICARE 100 HF

Kombinace aktivní a pasivní matrace

Adaptační proces klienta v zařízení sociálních služeb

V domovech pro seniory v ČR žijí tisíce lidí, kteří z nejrůznějších důvodů již nezvládali být soběstační ve svém domácím prostředí. Stáří, nemoc a samota je donutily k jedné z největších, nejzásadnějších a mnohdy nejsmutnějších změn v jejich životě – k odchodu z důvěrně známého domova do instituce plné neznámých a nových věcí. Změna se netýká pouze prostředí, ale zasáhne člověka i v oblasti mezilidských vztahů a mnohdy má vliv i na jeho fyzickou a psychickou pohodu. Jak člověku pomoci vyrovnat se s touto změnou tak, aby pro něj nová etapa života byla co nejméně stresující?

■ **Text: Bc. Renata Kratochvílová
Křemenová**

Problematika adaptace starého člověka v zařízení sociálních služeb je téma, o kterém se možná hodně mluví, ale v praxi se poněkud vytrácí jeho lidské pojetí založené na individuálním přístupu ke každému jednotlivci. Kde je hranice mezi dodržováním pravidel soužití a poskytováním služeb v pobytovém zařízení a vnímáním člověka jako svébytné lidské bytosti? Dají se tyto hranice posunovat, a za jakých podmínek?

Tolerance, respekt, vzájemná úcta, primární slušné chování člověka k člověku – to by měly být základní stavební kameny při budování každého mezilidského vztahu. Třeba i toho, který v podmínkách adaptačního procesu vzniká mezi klientem seniorem a pracovníky, kteří se v tuto chvíli stávají pro seniora osobami nejbližšími a na kterých je podle svého aktuálního zdravotního stavu více či méně závislý.

➤ Co je to adaptace?

Adaptace ve své podstatě znamená přizpůsobení se podmínkám, ve kterých člověk žije. Ve všech vývojových stupních člověka probíhá fyzická, psychická a sociální adaptace.

Celý život se každý z nás přizpůsobuje novým životním podmínkám i soužití s novými lidmi. Tomuto jevu se říká *adaptabilita*.

Změna životních rolí může být jedním z průvodních znaků adaptace. K nejdůležitějším životním rolím patří např. role dítěte, role partnera či manžela, role rodičů, role prarodičů. Ocítáme se i v rolích žáka či studenta, zaměstnance či zaměstnavatele, kamaráda, sportovce, domácího kutila, zahradníka apod. Dokud je náš život aktivní (zaměstnání), pestrý (záliby), spojený

s různými zážitky a těšíme se dobré fyzické i psychické kondici, tak máme rolí hodně. Hlavně s postupujícím věkem, kdy se životní tempo z různých důvodů zpomaluje, role ubývají (např. po vážné operaci nemůžeme jezdit na kole – už nejsme v roli cyklisty, ztratili jsme nejlepší celoživotní kamarády – už nám nepřísluší role kamaráda) nebo jsou jejich změny spojeny se smutnými událostmi (např. při úmrtí manžela se role manželky mění v roli vdovy).

Každou změnu provázejí příjemné nebo nepříjemné pocity, proto také záleží i na naší osobnosti, zda se změnám přizpůsobujeme snáze, nebo obtížněji. Pokud nás změna spojená s následnou adaptací zasáhla hodně silně (kladně i záporně) emočně, pamatujeme si ji většinou celý život (např. vstup do základní školy, maturita, promoce, narození sourozence, rozvod rodičů, svatba, narození dítěte nebo vnoučete, vážné onemocnění či úraz, ztráta partnera nebo dítěte, stěhování, povýšení v zaměstnání).

Vliv na *prožívání změn* v našem životě má i to, zda jsme se na ni měli možnost připravit, nebo zda nás zasáhla náhle. Postupné přivýkání novým podmínkám je pro nás daleko méně stresující než situace vyžadující přijetí okamžitých a zásadních řešení.

Nezanedbatelnou roli hraje i to, zda změnu a její následky můžeme sdílet s někým, kdo má naši důvěru, koho si vážíme, kdo je nám oporou. *Sdílená radost – dvojnásobná radost, sdílená starost – poloviční starost.*

➤ Fyzické, psychické a sociální změny v životě starého člověka

V úvodu této kapitoly si dovoluji citovat (Matoušek: Slovník sociální práce):

Stáří je věkové období začínající v současné západní kultuře v 60–65 letech, kdy lidé odcházejí do důchodu. Někteří z nich pak mají větší spotřebu zdravotní péče nebo postupně ztrácejí soběstačnost. Jen menší část lidí dožívajících

se 80 let je zdravá a soběstačná. Neplatí však obecně, že každý starý člověk je bezmocný, nemocný, depresivní, trpí poruchami paměti a pohybového ústrojí. Je lepší obecně popisovat psychické a tělesné změny ve stáří jako změnu schopností než jako jejich úbytek. Individuální kompetence jsou totiž vždy významnější než fyzický věk. Počet starých lidí v populaci vyspělých zemí (včetně ČR) stoupá, proto stoupají i nároky na ekonomické a lidské kapacity, jež by zabezpečily přiměřenou úroveň péče.

V souvislosti se správným nastavením průběhu adaptačního procesu je potřeba si uvědomit, v čem spočívají změny, které u starého člověka mohou v souvislosti s jeho věkem nastat a které je třeba vždy při následné komunikaci zohlednit.

Tělesné změny:

- úbytek svalové hmoty (změny v tělesných proporcích, ztráta pružnosti a pevnosti svalů)
- změny vzhledu postavy (zmenšování tělesné výšky, nahrbení se)
- úbytek vlasů a jejich šedivění
- změny trávicího systému a funkční změny endokrinního systému (vznik „stařecké“ cukrovky, dietní režim)
- změny vylučovacího systému (částečná nebo úplná inkontinence)
- změny pohybového systému (degenerativní změny kloubů, snížená a omezená hybnost kloubů – užívání kompenzačních pomůcek)
- změny v oblasti sexuality (snížení sexuální aktivity)

seniora eb

1. díl

- ztráta reprodukčních schopností (ženy – klimakterium, muži – andropauza)
- změny na kůži (vznik pigmentových skvrn a vrásek, snížení pružnosti kůže, vysychání pokožky)
- změny chrupu (částečná nebo úplná ztráta chrupu, zubní náhrady)
- změny kvality smyslových orgánů (zrak, chuť, čich, sluch – užívání kompenzačních pomůcek).

U starého člověka se nejčastěji vyskytují tyto *nemoci*: bronchitida, tuberkulóza, astma, ischemická choroba srdeční, nemoci ledvin, rakovina, svalové křeče, šedý či zelený zákal, kloubní onemocnění, Alzheimerova nemoc.

Druhou oblastí změn v životě starého člověka jsou *psychické změny* a odlišnosti v chování jako následek těchto změn:

- emoční labilita
- nedůvěřivost
- zhoršení vnímání reality
- zhoršení paměti
- snížená sebedůvěra
- podezřívavost, zvědavost, úzkost
- poruchy spánku
- změny osobnosti
- pokles intelektové výkonnosti
- sugestibilita
- horší adaptabilita
- specifické psychické změny v důsledku demence
- strach z nových a neznámých věcí.

Třetí oblastí, kterou je třeba při adaptaci

klienta seniora zohlednit, jsou změny v *sociální oblasti*, které v určitých případech úzce souvisejí s problematikou výše zmíněných životních rolí:

- ztráta partnera, blízkých lidí, přátel
- osamělost
- změna životního stylu (např. odchod do důchodu, výměna velkého bytu za menší, úbytek finančních prostředků, ztráta soběstačnosti a závislost na druhých osobách z důvodu imobility, využívání sociálních služeb)
- snížená schopnost navazovat nové kontakty
- časté vzpomínání na minulost
- přehodnocení pojetí sociálních rolí rodiče a prarodiče
- nevhodné řešení sociální izolace častými návštěvami lékaře.

Propojením všech tří oblastí změn, které na starého člověka působí a se kterými se individuálně vyrovnává, vzniká *několik základních reakcí na stáří*:

Konstruktivní přístup – člověk přijal roli seniora se všemi jejími aspekty, život jej těší a je připraven na další vývoj této životní etapy.

Obranný postoj – člověk roli seniora nepřijal, myšlenky na stáří intenzivně vytěsňuje a odmítá veškerou pomoc ze strachu ze závislosti na této pomoci.

Přístup založený na závislosti – člověk vyhledává samotu, roli seniora přijímá pasivně a aktivitu přenechává svému okolí.

Nepřátelský přístup – člověk roli seniora nepřijal a jeho přístup k okolí se vyznačuje agresivitou, podezřívavostí, podrážděností, neústupností, zlostnými verbálními i neverbálními projevy, závisť vůči mládí.

Postoj s projevy sebe nenávisťi – člověk (častěji žena než muž) se s rolí seniora nevyrovnal a pesimismus, lítost, osamělost a pláč vedou k depresím a zanedbávání sociálních kontaktů s okolním světem.

Použitá literatura:

- Erikson, E. H. (1999). *Životní cyklus rozšířený a dokončený: Devět věků člověka*. Praha: Lidové noviny.
- Hartl, P. (1993). *Psychologický slovník*. Praha: Nakladatelství BUDKA.
- Kopřiva, K. (1997). *Lidský vztah jako součást profese*. Praha: Portál.
- Matoušek, O. (2001). *Základy sociální práce*. Praha: Portál.
- Matoušek, O. (2008). *Slovník sociální práce*. Praha: Portál.
- Matoušek, O. (2013). *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál.
- Matoušek, O., Kolářková, J., & Kodymová, P. (2010). *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál.
- Rogers, C. R. (1998). *Způsob bytí*. Portál.
- Šýkorová, D. (2007). *Autonomie ve stáří*. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ.

Medailonek autorky

„To, co dělá většina, ještě neznamená, že je správné.“

Životní krédo, které mě nejen v profesním životě doprovází již mnoho let a o jehož významu si v různých životních situacích povídám a filozofuji i s mými třemi dětmi (synové 31 a 12 a dcera 26). Životní krédo, které tak trochu voní rebelstvím, životní krédo, které mi v rámci mého přednášení v sociální oblasti přináší spoustu krásných chvil. Při přednášení zažívám neopakovatelná setkání se skvělými lidmi, pro které se jejich náročná a pořádek ještě společensky i finančně nedocenená práce – péče o seniory či zdravotně postižené – stala jejich posláním. Sama se v oblasti sociálních služeb pohybuji od roku 2001, přednášení se věnuji od roku 2011 a v září minulého roku jsem se vrátila na základní školu ke své původní profesi vychovatelky (a zároveň působím i jako asistentka pedagoga). Děti a senioři – dvě cílové skupiny, které se v mnohém odlišují, ale zároveň mají tolik společného... Už při studiu na gymnáziu v Táboře, kde jsem v roce 1984 odmaturovala, mě zajímaly spíše humanitní předměty a vše, co souviselo s historií, filozofií a psychologií. Mým snem bylo studovat na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, což se mi dílem osudu splnilo až v roce 2010. Mezitím jsem v roce 1989 absolvovala střední pedagogickou školu, obor vychovatelství. Bakalářské studium na Katedře sociální práce FF UK jsem ukončila v roce 2016 a k mým nezapomenutelným zážitkům budou navždy patřit setkání s výbornými pedagogy, kteří zde v té době působili. Oldřich Matoušek, Igor Tomeš, Anna Šabatová, Jiřina Šiklová, Daniela Vodáčková, – osobnosti, které nám studentům předávali své bohaté profesní zkušenosti, ale především lidé, které jsme obdivovali pro jejich skromnost a lidskost a pro které úcta, tolerance, pochopení a slušnost nebyla jen prázdná slova.

Životní krédo, které si někdy – naštěstí ne často – musím v nerovném boji i obhájit...

Domov sociálnych služieb SYNNÓMIA v Žiline

Náš Domov sociálnych služieb SYNNÓMIA (ďalej len „DSS SYNNÓMIA“) vznikol v roku 1988 ako Ústav sociálnej starostlivosti pre deti a mládež. Sme verejným poskytovateľom sociálnej služby pre ťažko zdravotne postihnutých ľudí. Naše zariadenie sídli v meste Žilina, má právnu subjektivitu a našim zriaďovateľom je Žilinský samosprávny kraj.

Divadelné vystúpenie klientov

■ **Text: Peter Gürtler,**
vedúci zamestnanec, Úsek sociálnej
práce, sociálnej rehabilitácie a výchovy
DSS SYNNÓMIA, Žilina
Foto: Archív DSS SYNNÓMIA

Naši klienti sú vo veku od 6 do 57 rokov, úplná väčšina z nich prevažne mladí dospelí a dospelí ťažko zdravotne postihnutí ľudia. Z takejto vekovej skladby klientely vyplýva jednoznačná orientácia našej práce na praktickú a reálnu sociálnu rehabilitáciu ako dominantnú odbornú činnosť v rámci poskytovania sociálnej služby.

Významnú časť našich aktivít s klientmi sa snažíme realizovať v prirodzenom sociálnom prostredí, mimo domova sociálnych služieb – ich bežnou súčasťou sú pravidelné návštevy divadla, koncertov, pamiatok, výstav, reštaurácií, plavárne, wellness služieb, rekreácií (každý rok i pri mori), spoločenských akcií (vrátane každoročného plesu DSS SYNNÓMIA), rôznych súťaží a vystúpení... A nielen v rámci Žilinského kraja. Pri tvorbe aktivít pre klientov spolupracujeme i so školami, s ktorými sa pravidelne navzájom navštevujeme, pričom vytvárame vždy spoločný interaktívny program, ktorý zadáva reálne predpoklady pre zblížovanie sveta zdravotne postihnutých ľudí a sveta zdravých mladých ľudí, ktorí školy navštevujú.

Do poskytovania sociálnej služby sa snažíme maximálne zapájať rodičov a blízke oso-

by našich klientov – úplnou samozrejmosťou sú aj spoločné rekreačné a relaxačné aktivity ako každoročné pobyty pri mori, každoročný spoločný ples, poznávacie spoločné výlety a zájazdy. Pod vedením našej sociálnej terapeutky a muzikoterapeutky realizuje svoju dramaterapeutickú činnosť divadelný súbor pod názvom IBANAŠI, v ktorého predstaveniach účinkujú vždy a výlučne iba klienti, na čo sme patrične hrdí. Väčšinu našich klientov tvoria prijímatelia sociálnej služby v ambulantnej forme, takže rodičov aktívne zapájame i do individuálneho plánovania. V súčasnosti sa napríklad jeden z rodičov začal pravidelne aktívne zapájať i do činnostnej a pracovnej terapie pri zhotovovaní ručne robených výrobkov priamo v našej dielni.

Naša zariadenie poskytuje svojim klientom spektrum aktivít, činností, kvalifikovaných terapií a odborných postupov – v našich aktivitách s klientmi v zmysle ich komplexnej sociálnej rehabilitácie prevláda metodika čo najširšieho kontaktu s prirodzeným sociálnym prostredím, ktorý spájame v našej práci prioritne s rozvojom a tréningom zručností potrebných pre každodenný život a fungovanie v spoločnosti s ostatnými ľuďmi. Keďže podstatou každého zmysluplného ľudského života je mať vytvorené vhodné podmienky pre pracovné uplatnenie (zmysluplnú pracovnú činnosť) a vhodné podmienky pre osobný a súkromný život a bývanie, našim vybraným klientom poskytujeme podporu pri hľadaní si za-

mestnania, resp. s nimi v zariadení sami realizujeme platenú aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby cez Úrad práce. Úplnou samozrejmosťou je snaha zabezpečovať klientom, pokiaľ to len trochu v našich priestorových podmienkach ide, čo najviac súkromia v bývaní a v trávení ich voľného osobného času. V roku 2018 chceme v spolupráci s vybranou školou záujemcom z radov našich klientov začať poskytovať možnosť navštevovať školské vzdelávanie v meste Žilina. Súčasťou nami poskytovanej sociálnej služby je i kvalifikovaná fyzikálna terapia a liečebná rehabilitácia.

V roku 2018 DSS SYNNÓMIA plánuje rozšíriť svoje pomerne stiesnené priestorové interiérové kapacity o novú nadstavbu jednej časti budovy. V nadstavbe chceme klientom poskytnúť nové bývanie, tréningové priestory pre aktivity zamerané na starostlivosť o svoju domácnosť a vytvoriť klientom priestor pre všetky aktivity vyžadujúce súkromnejšie a kludnejšie interiérové prostredie. Naše zariadenie, pravdepodobne už v tomto roku, taktiež začne poskytovať novú sociálnu službu, čím sa pretransformuje na centrum sociálnych služieb.

Niekoľkoročnou snahou sa nám podarilo etablovať do praxe pomerne fungujúci systém dobrovoľníctva. Naši niekoľkí stabilní dobrovoľníci nám nesmierne pomáhajú prakticky pri všetkých aktivitách s klientmi, podporujú našu prácu a rozširujú klientom ich sociálne kontakty, pričom sa neváhajú zapojiť i do niekoľkodňových pobytočných aktivít i mimo samotného zariadenia.

Pri DSS SYNNÓMIA pôsobí Občianske združenie Darujme si slnko, ktoré združuje zamestnancov, rodičov a blízke osoby našich klientov. Občianske združenie podporuje činnosť domova sociálnych služieb najmä finančne a organizačne – napríklad dopláca financie klientom za pobyty pri mori, organizuje pre nich a pre svojich členov pravidelné poznávacie zájazdy i v zahraničí, získava zákazky pre pracovno-terapeutické dielne.

DSS SYNNÓMIA a jeho zamestnanci majú pred sebou veľmi veľa práce – naša práca je však pre nás poslaním. Tým poslaním je pomáhať druhému človeku a tým vytvoriť spoločenstvo ľudí, ktorí sa navzájom podporujú, spoločenstvo, ktoré umožní uplatniť sa a napredovať i ľuďom so zdravotným postihnutím. ■

Veľká noc v Centre sociálnych služieb Horelica

■ **Text: Mgr. Jaroslava Durčáková,**
vedúca sociálneho úseku v CSS Horelica
Foto: Archív CSS Horelica

Veľkonočné obdobie patrí z hľadiska regionálnych zvykov a tradícií medzi tie, ktoré aj v dnešných časoch dokážu človeka vtiahnuť do svojho vnútra. V Centre sociálnych služieb Horelica sú ľudové obyčaje stále živé. Keď sa nad tým zamyslíme, že prečo, odpoveď je veľmi jednoduchá. Stačí sa len prejsť po chodbe zariadenia, kde tu si prisadnúť k skupinke besedujúcich klientov – seniorov a započúvať sa do rozprávania. Otvárajú sa časy dávno minulé s ich radosťami, ale aj s ich bolesťami.

Reminiscenčná terapia je nazývaná aj terapia spomienok. V našom zariadení patrí medzi najobľúbenejšie. Klienti sa vracajú do doby svojej mladosti, prvých lások, manželstva, príchodu detí a začínajúcich starostí. Dozvedáme sa, že Kysuce boli chudobným krajom. Na Turzovských lazoch bolo vo Veľký týždeň, to znamená týždeň pred Veľkou nocou toľko snehu, že do kostola chodili cez horu na lyžiach, pretože to bolo bližšie, ako po ceste dookola. V inej dedine spomína jedna klientka, že mali takého suseda, ktorý musel pooblievať a vyšibať korbáčom všetky ženy a dievčence v dedine. Čo ako sa snažili pred ním skryť, málokedy sa im to podarilo, pretože on začínal s pochôdzkami ešte pred východom slnka. Korbáč si nosil opretý cez plece, pretože bol dlhý skoro cez 1,5 m a na ňom samé mašle. Ešte teraz má v pamäti výskanie a pišťanie. Aj on bol celý mokrý, ale to mu vôbec nevadilo. Viacerí klienti sa zhodli, že doma toho bolo málo, ale bolo veselo. Jedny šaty do kostola a druhé na robotu. Niekedy museli postačiť len jedny a keď bolo treba na sviatok, tak sa vyprali a sušili rýchlo nad pecou, lebo iné neboli. Ako deti museli pomáhať rodičom. Väčšinou to bola práca na „gazdovke“ a na poliach. Kysucké role majú ťažkú ílovitú kamenistú pôdu, strojov nebolo, preto bola práca ťažká. Jedna klientka spomína, že každý deň okrem nedele nosila päť litrov mlieka v konvické na úrad ako kontingent. Ešte aj teraz má hrôzu z toho, že by pridelené množstvo nedokázali splniť.

Často pásli kravy. Tam údajne bolo dobre, pretože kde tu na ne dohliadli a zvyšok času sa hrali. Ak sa zabudli, prinajhoršom prišli kravy samé domov. Horšie bolo, ak požrali po ceste niečo susedom. Ak nie, tak sa to

prepeklo. Veľkonočné vajíčka, nazývané kraslice, zdobili cibuľovou šupkou. Vajíčka vyumývali, tmavšie cibule olúpali zo šupiek a potom do nich obalili vajíčka. Každé zakrútili do handričky, riadne zaviazali a dali uvariť. Hotové vyutierali a natreli troškou masti, aby sa pekne leskli. Nuž a šibači mohli prísť.

Rôzne techniky zdobenia kraslíc, pletenie korbáčov, výroba veľkonočných dekorácií, to všetko sa v zariadení realizuje v rámci rozvoja pracovných zručností. V týchto

a spevoch krížovej cesty v kaplnke zariadenia. Snažíme sa im pri organizácii pomôcť, aby sme im pomohli naplniť ich duchovný život.

Na Veľkonočný pondelok je šibačka. Chlapecké osadenstvo zariadenia vlastnoručne upletenými korbáčmi chodí a šibe v zariadení všetky ženy a dievčatá, ktoré stretne. Nešetria voňavkami a tak pestrosť vôní je cítiť niekoľko dní. V utorok prichádzajú na šibačku mládenci s mentálnym postihnutím z nášho vysunutého pracovis-

Reminiscenčná terapia je nazývaná aj terapia spomienok. V našom zariadení patrí medzi najobľúbenejšie. Klienti sa vracajú do doby svojej mladosti, prvých lások, manželstva, príchodu detí a začínajúcich starostí.

dnoch nás navštívili žiaci Základnej školy Horelica. Naši seniori im odovzdávali svoju múdrosť a zručnosť, pretože učili dievčatá a chlapcov plieť korbáče. Obe strany boli spokojné. Deti sa niečomu novému podučili a seniori mali radosť z tvorivého dňa. Zariadením sa niesla veselá vrava, smiech, zaujímavé rozhovory.

Klienti, ktorí vyznávajú rímskokatolícke náboženstvo sa v pôstnom období pred Veľkou nocou aktívne podieľajú na modlitbách

ka Horelica 18. Poctivo prejdú všetky izby klientok a kancelárie. Keďže sú každoročne našimi milými hosťami, máme pre nich pripravené kraslice a sladkosti. Pri šibaní recitujú vtipné veršičky, ktoré nám rozveselia celý deň.

Aká je Veľká noc v Centre sociálnych služieb Horelica? Je tvorivá, duchovná, veselá, zážitková a s takými regionálnymi zvykmi a tradíciami, aké sa zachovali v spomienkach našich klientov.

IRESOFT
PRO SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Zväz poskytovateľov
sociálnych služieb v SR

Paul Kaufmann (75)

Odpírání: Mladá oběť války je stará

Paul Kaufmann vyrůstal během druhé světové války v Drážďanech. Po naplněném životě se s rozvojem jeho demence otevřely staré jizvy. Brání se jim křikem, boucháním a odmítáním péče.

Paul Kaufmann (P. K.) oceňuje harmonii a bezpečí. „Krásné – je to velmi krásné – děkuji,“ říká, zamyšleně se usmívaje, když ošetřovatelka nechá běžet CD se sonátou od Johanna Sebastiana Bacha. P. K. se rád nechá vzít za ruku lidmi, jimž důvěřuje. I jiné potěšky má rád. Například sladkosti, krásné obrazy nebo čerstvě ustlanou postel.

P. K. je diabetik, má smíšenou formu Alzheimerova s vaskulární demencí a vysoký krevní tlak. Je bázlivý, trochu méně orientovaný, není s to se sám umýt a obléknout. Je inkontinentní na moč i stolicí. Potřebuje lékařské ošetření, péči a pomoc při orientaci, avšak proti mnohému z toho se brání. Když přesně před rokem přišel do Sonnweidu, proklínal svoji ženu, že ho sem umístila. Na začátku často stál u dveří (zajištěných kódem) a čekal na příležitost k útěku. Pokusy překonat s pomocí židle metr vysoký plot selhaly. Když pro něj přijdou ošetřovatelé z jiného oddělení a chtějí ho doprovodit ke stolu, P. K. s nimi nechce jít. Odmítá polykat léky a intimní péči, výměnu vložek. Často se brání křikem, kopáním, ranami a boucháním do hlavy. Některým ošetřovatelům způsobil bolestivé pohmožděniny a podlitiny.

Ošetřovatelé ovšem na všechny aktivity, jimž se P. K. bránil, rezignovat nemohli. Mohli by mu sice – s pomocí silných léků a tvrdého vedení – „poskytnout obvyklou péči“, ale ani to není eticky přípustné. Společně s příbuznými, lékaři a etickou komisí proto pečovatelé pro P. K. hledali individuální cestu: Kolik péče a ošetřování potřebuje? Na co se dá rezignovat? Ve druhé řadě jde o to, redukovat možné eskalace na minimum. Metodika ošetřování a péče odpovídá Kaufmannovým zálibám i averzím.

Hněv a agrese demenci Paula Kaufmanova zesilují. Kognitivní deficity a inkontinence ho často zavedou do situací, v nichž vznikají negativní pocity. Jeho náklonnost ke všemu, co je harmonické a krásné, mohla být podmíněna biograficky. P. K. si jako dítě dosyta „užil“ druhou světovou válku. Vyrůstal v Drážďanech, jeho rodiče byli věřící a přísní. Sedmičlenná rodina žila v malém dvoupokojovém bytě. Otec musel na frontu a matka bojovala o existenci rodiny. Nocoování v bunkrech, útoky před bombardováním Spojenců, úzkostná čekání na matku, hrůzy nacismu, zmatky po válce – to všechno zanechávalo rány.

ilustrační foto

Dodnes je bázlivý a touží po teple domova, které mu tehdy chybělo. Jako mladý muž ho hledal v rodině. Předtím, než došlo v roce 1961 k vystavění zdi v tehdejší NDR, odjel se svou ženou a dvěma dcerami do Švýcarska. Dostal místo v administraci jednoho průmyslového koncernu. Po patnácti letech se ale jeho manželství rozpadlo. P. K. sice obě své dcery pravidelně navštěvoval, odloučením však silně trpěl. V polovině sedmdesátých let si našel novou partnerku, s níž se o deset let později oženil. Až do svého onemocnění prožíval šťastné období naplněné výlety, cestováním a angažmá ve spolcích, o jejichž činnost měl zájem. Naplnění našel také v hudbě: hrál na akordeon a varhany, stal se majitelem rozsáhlé sbírky gramodesek a CD klasické hudby.

➤ Dávat pozor na „ovladač“

Počínající demence se u Paula Kaufmanova projevila, když byl ve stresu, zoufalý a agresivní. Zařízení, které nefungovalo, jak si představoval, ho dohánělo k šílenství. Později ztratil orientaci a musel být několikrát domů přiveden policií. Vytvořit pro P. K. takové prostředí, v němž je co možná nejméně konfrontován se svým deficitem, je pro ošetřovatele velkou výzvou. „Někdy se mi zdá, jako by pan Kaufmann prožíval

změnu nálady,“ říká ošetřovatelka. „Předtím, než mu věnuji péči, pozoruji, v jakém stavu je jeho tělo. Obvykle poznám, jestli péči dovolí, nebo odmítne, z výrazu obličeje, dýchání a napětí těla.“

Vložky se musejí vyměnit. Ošetřovatelé s tím nemůžou čekat, až bude P. K. „ve správné náladě“. P. K. dobře ví, k čemu je záchodová mísa. Když ji vidí, reaguje na ni svlékáním kalhot. Zde, v těsném prostoru, se necítí dobře, následuje proto péče na nějaké větší toaletě, někdy také v jeho pokoji. Pečovatelé jednají klidně a zvolna. Přesto se P. K. někdy rozhořčeně brání. V takovém případě je třeba několika ošetřovatelů, aby ho drželi. Ošetřovatelé takové intervence protokolují a hlásí vedení pečovatelské služby. Vedení domova tento monitoring dává do nákladů na péči a znovu promýšlí míru péče. Někdy pomůže podat před péčí dornikum (lehký uklidňující prostředek), který ho trochu uvolní. P. K. vůbec nesnese, když je svlečený. Nosí proto lehké pohodlné kalhoty, v nichž může i spát. Pyžamo nepotřebuje.

➤ Péče jednou denně

Po dohodě s příbuznými a etickou komisí je P. K. – kromě výměny vložek – nejméně jednou denně věnována péče a je umyt. S ohledem na jeho pocity studu se sprchuje

nebo koupe jen jednou týdně. Ošetřovatelé ho přesvědčují, aby se namydlil a mohl tak pod sprchou zůstat sám. Mají zjištěno, že P. K. je navečer odevzdanější a mírnější, a tím také přístupnější pro provedení tělesné péče.

Jako někdejší úředník P. K. rád píše a platí. Někdy se účastní schůze oddělení a vede přitom svůj vlastní protokol. Pozitivně reaguje na klasickou hudbu. Většinu ostatních aktivit ovšem odmítá, není tedy nucen se jich účastnit. P. K. má dobré pohybové schopnosti, ale potřebuje podnět. Když mají ošetřovatelé pocit, že je unaven, třeba dlouhou chůzí, dovedou ho ke křeslu a posadí ho. Procházky po chodbách a po zahradě má rád ve společnosti, přitom se ošetřovatelé přizpůsobují jeho tempu a krokům. Když zůstane stát, nepokoušejí se ho vést dál.

» Strach a bezpečí

P. K. rád pobývá ve velkých a světlých místnostech. Hledá sice společnost jiných lidí, nesnáší však shon a neklid. Televizní zprávy z válečných oblastí nebo akční filmy by ho polekaly. Pokud vznikne napětí mezi obyvateli, odvedou ho ošetřovatelé raději

do jiné místnosti. P. K. reaguje pozitivně na dotyky a bazální stimulaci od ošetřovatelů, kteří mu jsou důvěrně blízcí. Má rád, když si s ním ošetřovatelé sednou na pohovku a něco mu vyprávějí. Také se velmi rád schoulí do klubíčka pod teplou pokrývkou. Na vůni růže, neroli (luxusní olej z hořkého pomeranče), pačule nebo svatojánských bylin reaguje pozitivně. Po půl roce v Sonnweidu se stal méně nepříjemným a zlým, protože začal ošetřovatelům důvěřovat. Nesnáší pevný řád a omezení. Jí, kdy chce, a jde, kam chce. Zavřené dveře a pravidelný denní režim ho děsí. Když se nechce zúčastnit společného jídla, necháme ho jíst později. Na chodbách Sonnweidu jsou rozmístěny „nahodilá koutky“ s pochoutkami, u nichž si může kdykoli posloužit. Po dohodě s příbuznými ho nenutíme jíst zdravě. Když se P. K. cítí dobře na jiném oddělení, necháme ho tam, a když nastane vhodná doba, doprovodíme ho zpátky.

Paul Kaufmann odmítá přijímat léky, proto jsou mu přidávány do jídla. Dostává léky k podpoře kognitivních schopností a proti vysokému krevnímu tlaku. Pokud se péči násilně a zoufale brání, dostane uklidňující prostředky. Dobrá spolupráce

s psychiatrem přitom ulehčuje nalezení odpovídajících medikací a dávkování. Občas dostává P. K. klystýr proti zácpě, předtím někdy dostane uklidňující prostředek.

» Týmová hlášení, modelové rozhovory, koučink

Pečovatelský tým pravidelně diskutuje o náročných situacích a pozitivních okamžicích při ošetřování a péči o Paula Kaufmanna. Někteří ošetřovatelé absolvovali kurz managementu agrese. Pomáhají jim poznatky z biografie, které prohlubují porozumění, avšak neupozorňují vždycky na možné způsoby chování při demenci. P. K. například dříve miloval pobyt v sauně, teď se však stydí. Na základě modelových rozhovorů tým vypracovává strategická řešení pro zacházení a kontakt. Zkušenosti s verbální agresí a násilnostmi P. K. jsou pro pečovatele zraňující, i když je důvodem nemoc. Tady může pomoci jednotlivá supervize nebo koučink. Jde o to, uspořádat vlastní pocity a najít osobní strategie, jimiž se lze zranění vyhnout.

Pozn. redakce: Přeloženo z *Demenz verstehen-leitfaden für Praxis*
© 2011 Sonnweid AG, Wetzikon ZH

Šetrný přesun klientů do centra pro pacienty s demencí aneb

Náš speciální způsob, jak přivítat nové obyvatele

Sozialhilfe, Liezen, Rakousko

Od prvního telefonního hovoru až po den nástupu do naší služby

Seniorenhoamat Lassing celou rodinu doprovází jeden člen našeho týmu. Servis zahrnuje vše, od podpory v administrativních záležitostech až po příjemné osobní přivítání nového obyvatele na prahu jeho nového domova. Na jedné straně chceme rodinným příslušníkům pomáhat najít vhodné řešení profesionální péče, na druhé straně chceme našim budoucím obyvatelům pomoci překonat pochybnosti a obavy tím, že jim nabídneme člověka, na kterého se mohou obrátit.

V našem zařízení máme různé služby, jež jsou ideální k poznávání našeho domova bez nutnosti pobytu. Trvalé přestěhování tak může proběhnout pozitivně a s co největším respektem.

Každou první středu v měsíci se koná tzv. Paměťová kavárna v Hoamatcafé (v naší veřejné kavárně), kde pacienti s demencí a jejich rodiny dostávají profesionální a tolik cennou podporu. »»»» 32

««« 31

Paměťovou kavárnu založila bývalá vedoucí našeho oddělení demence Martina Kirbisser, MSc, jež je v současnosti odpovědná za projekt „Lebenslinien“, mobilní konzultační službu. Na každé Paměťové kavárně je přítomna naše expertka na demenci Martina Kirbisser a jeden z našich vedoucích skupin pro seniory. Rozhovor a výměna zkušeností o každodenních výzvách, se kterými se potýkají rodiny a jejich blízcí s demencí, probíhají při návštěvě kavárny v uvolněné atmosféře. Odborníci jsou připraveni odpovědět zájemcům na všechny otázky. Účast je zdarma. Experti zajistí, aby se do diskuze mohli zapojit i pacienti s demencí. Ve stylové atmosféře kavárny se nemocní vůbec necítí jako v domově pro seniory, první kontakt s centrem a personálem tedy probíhá naprosto přirozeně.

Nabízíme také pravidelné návštěvy v denním centru, abychom pomohli příbuzným, kteří se starají o svého blízkého doma, a to včetně každodenní kyvadlové dopravy do denního centra a zpět. Návštěvy centra lze plánovat a organizovat individuálně dle potřeb všech zúčastněných osob. Zdroje a zájmy každého z našich návštěvníků jsou akceptovány a brány vážně. Děláme vše, co je možné, individuálně povzbuzujeme.

Žadatelé jsou doprovázeni od prvního kontaktu až do doby, než se stanou oficiálními obyvateli. Kompetentní profesionálové poskytují podporu, porozumění a také vás přivítají. Zvláště pacienty s demencí tento jemný způsob doprovázení posiluje a povzbuzuje.

Před nástupem do Seniorenhoamat Lassing může každý budoucí obyvatel očekávat návštěvu doma, v nemocnici nebo v jiné instituci. Hlavní myšlenkou našeho vedoucího administrativy Christopha Zambergera bylo seznámit se s každým z klientů v jeho přirozeném prostředí. Mimo zařízení můžeme uvolněně hovořit o tom, co bylo a je podstatné v životě člověka, jenž se k nám chystá přestěhovat.

Přátelský hlas v telefonu patří Rebecce Sedlmayrové. Budete se s ní již dobře znát, až vás bude očekávat na prahu našeho zařízení v případě, že se pro něj rozhodnete. Po telefonu a při setkáních se bude ptát na základní nemoci budoucích obyvatel, na diagnózu demence, bude informovat zájemce o volných místech, čekacím listu a možnostech, které nabízíme (denní péče, Paměťová kavárna, mobilní konzultace). V případě, že potřebujete umístit do zařízení urgentně, dokážeme zařídit mimořádnou péči v jednom z našich 6 dalších středisek, než se uvolní lůžko u nás. Příbuzným žadatele pomůže paní Sedlmayrová se základními finančními a administrativními

záležitostmi. Posléze předá veškerá data a informace o každém žadateli. Návštěva současného bydliště se uskuteční v krátké době.

Často probíhají další telefonické kontakty s příbuznými nebo žadateli ohledně doptání se na věci, které se jeví jako důležité.

Výše zmíněný postup je zaručen ve všech případech nástupu do našeho zařízení.

TELEIOS 2017

Cena za inovaci, kvalitu a udržitelnost v rakouské geriatrické péči

Od roku 2004 uděluje Asociace rakouských domů pečovatelskou službou Lebenswelt Heim ocenění TELEIOS za inovativní projekty realizované pečovatelskými domy. Ocenění má za cíl stimulovat rozvoj kvality služeb v domácnostech. Předložené projekty hodnotí nezávislá porota, jejíž složení určuje Lebenswelt Heim. Členové poroty jsou vysoce kvalifikovaní odborníci, ale i významní veřejní činitelé, novináři a zástupci seniorských organizací.

Zařízení Sozialhilfe získalo v roce 2017 Zvláštní cenu v kategorii Obyvatelé.

Držitelé certifikátu Značka kvality v sociálních službách

www.znackakvality.info

Městský ústav sociálních služeb Klášterec nad Ohří, Domov pro seniory

Městský ústav sociálních služeb je příspěvkovou organizací města Klášterec nad Ohří. Svou činnost zahájil v roce 1998 a poskytuje službu Domov pro seniory, Pečovatelskou službu a Odlehčovací služby. MÚSS zajišťuje pomoc a podporu seniorům a lidem s postižením při jejich začleňování do společnosti. Naše činnost směřuje především k tomu, aby klienti žijící v Domově pro seniory byli nezávislí, co nejdéle soběstační a aby byl jejich způsob života důstojný.

Domov nabízí ubytování v jednolůžkových a dvoulůžkových pokojích a garsoniérách. Kapacita domova je 113 lůžek, jednotlivá patra budovy jsou barevně odlišena. Pokoje jsou s předsínkou, kuchyňským koutem a sociálním zařízením, některé pokoje mají balkon. Klienti si mohou pokoj vybavit vlastním nábytkem. Obyvatelům je k dispozici jídelna, úsek volnočasových aktivit, keramická dílna, kuchyňka, fyzioterapie, kaple, kadeřnictví a pedikúra. Součástí areálu je relaxační zahrada s posezením, altánkem, fontánou, terapeutickým chodníkem a hřištěm na pétanque. Patronem Domova je herec, moderátor a dabér Mario Kubec.

Příklad dobré praxe:

Rekreace klientů – každý rok je klientům zajišťována týdenní rekreace v Roztokách u Křivokláta, kterou mohou využít také imobilní klienti.

Mezigenerační setkávání – téměř každý týden v průběhu celého roku dochází k mezige-

neračnímu setkávání s dětmi z mateřské školy a naopak, jedna z klientek Domova dochází do MŠ předčítat dětem pohádky před spaním.

Terapeutický chodník – na zahradě Domova je vybudován terapeutický chodník, který stimuluje nervovou soustavu.

**Městský ústav sociálních služeb
Klášterec nad Ohří, Domov pro seniory**

Lípová 545
431 51 Klášterec nad Ohří

Certifikace

Ubytování	★★★★★
Strava	★★★★★
Volný čas a kultura	★★★★★
Partnerství	★★★★★
Péče	★★★★★
Bodové hodnocení	923 bodů
Celkové hodnocení	★★★★★

Domov U Anežky, p. s. s., Luštěnice

Domov U Anežky, středisko Luštěnice, je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Středočeský kraj. Provoz tohoto zařízení byl zahájen v roce 1999. Domov je situován do klidné bytové zástavby v malé středočeské obci Luštěnice; díky poloze tak klienti neztrácejí každodenní kontakt se společenským prostředím. Celková kapacita domova je 64 lůžek. Klienti mají možnost ubytování v 6 jednolůžkových, 26 dvoulůžkových a 2 třílůžkových pokojích. Všechny pokoje mají vlastní sociální zařízení, jsou světlé a prostorné, s balkonem s výhledem do zahrady. Domov je obklopen nejen vlastní rozlehlou zahradou, ale také zelení, která skýtá klientům mnoho možností pro krásné procházky do přírody. Domov má jak vlastní prádelnu, tak i vlastní kuchyň. Klienti pro společné setkávání nejčastěji využívají prostorného vestibulu, kde se odehrává převážná část denních aktivit. Klienti mohou přímo v zařízení využívat služeb lékaře, rehabilitace, kadeřnice, pedikérky a také mají možnost nakoupit si v kiosku. V nabídce je množství nejen volnočasových aktivit (muzikoterapie, ergoterapie, trénování paměti, kondiční cvičení, keramická dílna, oslavy narozenin....) s cílem udržet soběstačnost klientů v co nejvyšší možné míře a podpořit je v uplatňování jejich vůle a jednání na základě vlastního rozhodnutí. Snahou všech pracovníků Domova je vytvoření podmínek pro důstojný a kvalitní život všech klientů.

Příklad dobré praxe:

Venkovní sportovní aktivity – domov klientům nabízí venkovní sportovní aktivity, kterých se mohou účastnit sami nebo v doprovodu aktivizačních pracovníků. V nabídce je kromě ruských kuželek, pétanque, házení kroužků a dvou venkovních cvičebních prvků také velké venkovní Člověče nezlob se, které je klienty v letních měsících hojně využíváno.

Společenské akce v domově pořádáme pro naše klienty po celý rok. Mezi nejoblíbenější patří tradiční Anežské posvícení, které je jakožto

největší společenská událost s nejdelší tradicí v domově příležitostí pro klienty strávit příjemně odpoledne plné hudby a krásných zážitků s rodinami a blízkými.

Wi-Fi připojení je ve společných prostorách domova pro všechny klienty zdarma. Jedenkrát týdně také probíhá individuální výuka práce s PC a zvyšování počítačové gramotnosti.

Zooterapie – do domova začali v roce 2013 docházet dobrovolníci, kteří se věnují s klienty zooterapii, v roce 2014 přibyla canisterapie. Vliv těchto terapií na klienty je úžasný.

Domov U Anežky, p. s. s.

Nová 303
294 42 Luštěnice

Certifikace

Ubytování	★★★★★
Strava	★★★★★
Volný čas a kultura	★★★★★
Partnerství	★★★★★
Péče	★★★★★
Bodové hodnocení	729 bodů
Celkové hodnocení	★★★★★

Problémové chování u klientů pobytových sociálních služeb

Mentální postižení, psychické poruchy, vedlejší účinky léků, nutnost přizpůsobit se pravidlům služby, neschopnost vyjádřit své potřeby – to vše jsou příklady okolností, které mohou vést ke vzniku problémového chování.¹ Zařízení poskytující pobytové sociální služby by měla být na problémové chování klientů připravena, měla by vědět, jak mu předcházet a zejména jak ho zvládat, když se u klientů objeví, a to takovým způsobem, aby byla současně zachována důstojnost klientů a dodržena jejich základní lidská práva.²

■ **Text: Mgr. et Mgr. Miriam Rozehnalová,**
Kancelář veřejného ochránce práv

Za problémové chování je označováno „kulturně abnormální chování takové intenzity, frekvence nebo trvání, že může být vážně ohroženo fyzické bezpečí dané osoby nebo druhých, nebo chování, které může vážně omezit používání běžných komunitních zařízení nebo může vést k tomu, že dané osobě do nich bude odepřen přístup“.³ Může se jednat o chování agresivní, konflikty s ostatními, záchvaty vzteku, onanii na veřejnosti, napadání ostatních, destruktivní chování, nepři-

Zařízení poskytující pobytové sociální služby by tedy mělo mít přesně stanovená pravidla, co je za problémové chování považováno, kdo a jaké postupy uplatní při jeho řešení.

způsobivost, rituály, stereotypii, toulání, sebezraňující chování a další.⁴ U klientů

pobytových sociálních služeb, což jsou často osoby s mentálním postižením, psychickými poruchami či narušenou komunikační schopností, může vznikat problémové chování například v důsledku frustrace z nedostatečného zajištění a naplnění jejich biologických potřeb či jako reakce na nedostatečně podnětné prostředí a nedostatečnou aktivizaci.

Problémové chování bývá často spojeno s negativními osobními a sociálními důsledky, kdy klient může být za své chování trestán, přehlížen, zneužíván či dokonce vyloučen z komunity. Je tedy nezbytné, aby se zařízení poskytující pobytové sociální služby snažilo problémovému chování a jeho negativním důsledkům nejen předcházet (například vytvořením předvídatelného prostředí, systematickým zjišťováním příčin vzniku problémového chování či nastolením efektivní komunikace s klientem), ale aby volilo zejména vhodné a efektivní postupy zvládání problémového chování, které budou pro klienta i pro jeho okolí minimálně zatěžující.

Požadavek na zvládání problémového chování vyplývá přímo ze zákona, kdy je třeba službu poskytovat individuálním, důstojným způsobem a vytvořit takové podmínky, které klientům umožní naplňovat jejich lidská i občanská práva a které zamezí střetům zájmů těchto osob se zájmy poskytovatele sociální služby.⁵ Zařízení poskytující pobytové sociální služby by tedy mělo mít přesně stanovená pravidla, co je za problémové chování považováno, kdo a jaké postupy uplatní při jeho řešení. U konkrétního klienta by měl být vždy proveden rozbor situací a chování klienta, které je hodnoceno jako problémové, mělo by být zmapováno, kdy a proč se toto chování objevuje, a stanoven přesný sled kroků, jak s klientem bude pracováno, aby se tomuto chování předešlo do budoucna, případně jak bude toto chování zvládnuto, pokud nastane.⁶

Při systematických návštěvách v pobytových sociálních službách se setkáváme s tím, že služba má pro práci s problémovým chováním klientů vypracovanou určitou metodiku, ta ale není v praxi nijak dodržována. Stává se také, že problémové chování řeší pracovník v sociálních službách určitým postupem, vedle toho zvolí jiná opatření pracovníci poskytující zdravotní péči a jiné postupy vedení zařízení. To, že o svých krocích vzájemně nevědí,

¹ ČADILOVÁ, Věra, JŮN, Hynek, THOROVÁ, Kateřina. Agrese u lidí s mentální retardací a s autismem. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-319-2 a EMERSON, Eric. Problémové chování u lidí s mentální retardací. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-390-1.

² § 2 odstavec 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

³ EMERSON, Eric. Problémové chování u lidí s mentální retardací a autismem. Praha: Portál, 2008. 168 s. ISBN 978-80-7367-390-1, s. 13.

⁴ Tamtéž, s. 31.

⁵ § 2 odstavec 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Interní materiál společnosti Duha, o.s.: Zvládání obtížných situací v Chráněném bydlení Společnosti DUHA, Praha, 2010 in JELÍNKOVÁ, Jana. Problémové chování u osob s mentálním postižením a možnosti práce s těmito klienty při poskytování sociálních služeb. Bakalářská práce. 2011. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce: Mgr. Dana Kopecká.

Problémové chování bývá často spojeno s negativními osobními a sociálními důsledky, kdy klient může být za své chování trestán, přehlížen, zneužíván či dokonce vyloučen z komunity.

může vést například i k tomu, že jsou zvoleny zcela protichůdné postupy, které jsou kontraproduktivní a ve výsledku problémové chování ještě prohlubují. Aby tedy bylo problémové chování správně vyhodnoceno, dalo se mu včas předejít a použít vhodné postupy pro jeho zvládnutí, je nutné, aby se na jeho řešení podílel multidisciplinární tým, který bude pokrývat všechny oblasti péče o klienta, bude s touto problematikou obeznán a bude ji řešit komplexně. Poskytovatelé pobytových sociálních služeb by tudíž měli zajistit proškolení všech pracovníků setkávajících se s problémo-

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV OMBUDSMAN

vým chováním a přesně určit, kdo bude problémové chování konkrétních klientů vyhodnocovat, s kým bude na jeho řešení spolupracovat a jak přesně mají v takových situacích postupovat.

Postupy, které budou pro řešení problémového chování použity, by pak měly být voleny od těch nejméně omezujících a zasahujících do osobnosti klienta. Mezi nejčastěji používané patří například medikace psychofarmaky, behaviorální či kognitivně-behaviorální terapie, expresivní terapie (arteterapie, muzikologie) či činnostní terapie.⁷ Za všech okolností by však měla být v co největší možné míře hájena osobnost a práva klienta, a to zejména právo na důstojnost, právo na svobodu pohybu a právo soukromí.⁸ Pokud pak problémové chování přeroste do situace, kdy klient sociální služby ohrožuje svoje zdraví a život nebo zdraví a život jiných osob a při jejím řešení je nezbytné použít opatření omezující pohyb, musí tak být učiněno v souladu se zásadami pro jejich užívání⁹ a zákonnými

pravidly¹⁰. Ta říkají, že opatření omezující pohyb mohou být použita pouze ve výjimečných případech, kdy se opravdu jedná o přímé ohrožení zdraví a života klientů nebo jiných osob, a jen tehdy, pokud nebyla úspěšně použita jiná, méně závažná opatření (slovní zklidnění, odvrácení pozornosti, rozptýlení, aktivní naslouchání). Jako možná opatření omezující pohyb, kterými lze zasáhnout, zákon určuje fyzické úchyty, umístění osoby do místnosti zřízené k bezpečnému pobytu a podání léčivých přípravků na základě ordinace přivolaného lékaře. I z těchto opatření je poskytovatel sociální služby povinen vždycky použít to nejmírnější a jen po dobu nezbytně nutnou k odstranění přímého ohrožení zdraví a života. O použití opatření pak musí vždy informovat vhodným způsobem jak osobu, proti které je opatření použito, tak zákonného zástupce nebo opatrovníka dotyčné osoby. O případech použití opatření omezujících pohyb musí poskytovatel sociální služby také vést evidenci.¹¹

Požadavek na zvládnutí problémového chování vyplývá přímo ze zákona, kdy je třeba službu poskytovat individuálním, důstojným způsobem a vytvořit takové podmínky, které klientům umožní naplňovat jejich lidská i občanská práva a které zamezí střetům zájmů těchto osob se zájmy poskytovatele sociální služby.

Dostupné z: https://theses.cz/id/nwuvjm/Bakalsk_prc_e_-_Jana_Jelinkov.pdf

⁷ EMERSON, Eric. *Problémové chování u lidí s mentální retardací a autismem*. Praha: Portál, 2008. 168 s. ISBN 978-80-7367-390-1, str. 13.

⁸ Články 7, 8, 14 a Listiny základních práv a svobod.

⁹ Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Doporučený postup Ministerstva práce a sociálních věcí ČR pro používání opatření omezujících pohyb osob*. Dostupný z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/5532/doporuceny_postup.pdf.

¹⁰ § 89 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹ § 89 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

INZERCE

Institut Smyslové aktivizace
Vás zve na konferenci

**SMYSLOVÁ®
AKTIVIZACE**

*Smyslová aktivizace
tělem i duší*

konanou dne **31. května 2018**
v hotelu **Clarion Congress Hotel České Budějovice**
Pražská třída 2306/14, České Budějovice

www.smyslovaaktivizace.cz

Příspěvky uveřejněné v této rubrice se nemusejí shodovat s názorem redakce. Redakce si vyhrazuje právo na redakční úpravu a krácení příspěvků bez vědomí autorů i na případné odmítnutí urážlivých či jinak nevhodných příspěvků.

Jsou sociální služby zadarmo, nebo bezplatné?

■ **Mgr. Petra Cinková, DiS,**
vedoucí, sociální pracovnice, Intervenční
centrum Kladno

Pracuji v sociálních službách a v roli pomáhajícího už 10 let, což je příjemná třetina mého života. Vždycky jsem byla pyšná na to, že mohu svoje služby nabízet zdarma. Skutečnost, že klienty nebude čerpání sociální služby nic stát, pyšně křičelo z každého letáčku, který jsem kdy vytvořila. Někteří přichodí ale otevírali dveře našeho centra s rozpaky. Důvodem nebyly pochybnosti o vstřícnosti přijetí; starosti jim tolik nedělala ani nová situace a prostředí, ale právě onen slib „služba je zdarma“. Snažili se mi „podstrčit“ peníze, dožadovali se placení, na každé setkání přinášeli malé dárky. Nechápala jsem je a byla jsem ráda, když se nám podařilo téma otevřít. Někteří z nich měli pocit, že pracuji zadarmo jako dobrovolník bez nároku na mzdu a chtěli mi tímto způsobem poděkovat. Jiní si zase chtěli zaplatit „nadstandard“. Obojí mi při-

šlo milé. Potom se objevovali i klienti, kteří odmítali přijmout určitá nutná pravidla (jako např. domluvený čas schůzky). Domáhali se uspokojení okamžitého přijetí, jsme tu přece pro ně a ještě zadarmo. Oba tábory mě postupně dovedly k potřebě se nad slovem „zdarma/zadarmo“ zamyslet.

Vzpomněla jsem si na 90. léta, kdy jsem s rodiči jezdila na výstavy. Vždy jsem si domů přivezla plnou náruč barevných letáků, katalogů, kalendářků a propisek. Obsah mě vůbec nezajímal, ale prostě jsem si chtěla z výstavy něco přivést na památku. Po příjezdu domů většinou veškerá moje kořist skončila v koši. Nebyla jsem ale jediné dítě, které se tak chovalo. Většinou jsme se s ostatními předháněli, kdo nasbírá více propagačních materiálů. Samozřejmě, bylo to plýtvání, ale byly přece zadarmo, takže pro nás děti ale i pro dospělé neměly žádnou hodnotu. Bylo jich všude plno. Byly bezcenné.

Z dnešního pohledu mi toto chování přijde na jednu stranu neekologické (přiznávám, odpad jsme v té době netřídili),

na druhou stranu to ale ukazuje, jak byly některé věci chápány a jsou tak často vnímány i dnes. Je-li něco zadarmo, dosahuje to v našich očích nižší hodnoty než to, co jsme si museli zaplatit. Je milé v lékárně dostat lék bez doplatku, ale kdo z nás neodchází s pochybnostmi, jestli se jedná opravdu o kvalitní medikament? Přeci jen je pro nás zadarmo.

A myslím, že právě v tom „pro nás“ je pointa. Ani léky, ani sociální služby nejsou zadarmo. Profesionálové v pomáhajících profesích nepracují bezplatně. Sociální služby jsou jejich zaměstnání, odnášejí si z práce mzdu. Stejně tak prostory, v nichž jsou sociální služby poskytovány, vytápění, pojištění a hromada dalších nákladů musí být z něčeho hrazena. Jen klient se na nákladech na službu nepodílí buď nijak, nebo se podílí jen částečně. Proto vnímám lepší vyjádření, že sociální služba je bezplatná. Ano, stojí peníze a je placená, ale díky dotacím, grantům nebo darům od sponzorů je možné ji klientovi poskytnout bezplatně. Vážme si toho. ■

Kvíz pro pamětníky Československa i cestovatele

Slovenské zeměpisné názvy

Přiřaďte k sobě obě části slovenských zeměpisných názvů
– z levého i pravého sloupce.

1. Trenčianske	A. Bohunice
2. Rimavská	B. Ľubovňa
3. Liptovský	C. Kubín
4. Jaslovské	D. pleso
5. Zemplínska	E. Sobota
6. Štrbské	F. Zámky
7. Banská	G. Streda
8. Spišské	H. Moravce
9. Dunajská	I. Bystrica
10. Zlaté	J. Teplice
11. Nové	K. Podhradie
12. Dolný	L. Mikuláš
13. Stará	M. Širava
14. Demänovská	N. Štiavnica
15. Považská	O. raj
16. Veľký	P. jaskyňa
17. Slovenský	Q. Meder

Řešení: 1.J, 2.E, 3.L, 4.A, 5.M, 6.D, 7.N nebo I, 8.K, 9.G, 10.H, 11.F, 12.C, 13.B, 14.P, 15.I, 16.Q, 17.O

Autorka: Mgr. Jitka Suchá

Začíná 6. ročník Dobré duše. Staňte se jednou z nich!

Rok se s rokem sešel, a tak je opět na čase ocenit dobrovolníky, kteří nezištně věnovali svůj volný čas seniorům v domovech sociálních služeb. Přesně to je cílem projektu Dobrá duše, který právě otevírá své brány, a to již pošesté v historii.

Obětaví dobrovolníci hrají v životě seniorů nezastupitelnou roli. Jsou jejich pomocníky, přáteli, často i pečovateli. Aktivita, kterým se seniori spolu s dobrovolníky věnují, **pomáhají udržovat seniory v dobré psychické a duševní kondici.** A jak víme, stav mysli má zase nezanedbatelný vliv na jejich fyzické zdraví. Zkrátka, dobrovolníci jsou dobrými dušemi seniorů v pravém slova smyslu. A právě kvůli tomu byl už před šesti lety založen stejnojmenný projekt, který rok co rok dobrovolníky oceňuje.

„Dobrou duši jsme v roce 2012 zakládali proto, že jsme chtěli zpopularizovat institut dobrovolnictví a vyzdvihnout ty, kteří bez nároku na jakoukoli odměnu věnují podstatnou část svého volného času druhým,“ vysvětluje Andrea Pisingerová ze společnosti HARTMANN-RICO a. s. Tento cíl se během šesti let existence projektu podařilo naplnit beze zbytku: každý rok se do Dobré duše hlásí desítky dobrovolníků i institucí z celé České republiky a dělí se s ostatními o jedinečné a často i dojemné příběhy ze své činnosti.

Během šesti ročníků vznikla milá tradice, které se Dobrá duše stále drží. Tradiční jsou například i její partneři, mezi které patří Ministerstvo práce a sociálních věcí, Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, Gerontologické centrum a společnost HARTMANN-RICO a. s. Stabilní zůstávají i patroni, kteří nad projektem drží ochrannou ruku – populární moderátoři Aleš Cibulka a Vladimír Hron a Taťána Gregor Kuchařová.

Pokud se i vy věnujete dobrovolnickým aktivitám zaměřeným na seniory a jste buď dobrovolník či instituce, jež s dobrovolníky pracuje, přihlaste se také do projektu Dobrá duše. Setkáte se

při něm s řadou zajímavých lidí a dozvíte se více o jejich zajímavých příbězích. Kromě toho navíc dostanete unikátní možnost dát o sobě a své záslužné činnosti vědět širšímu okolí a veřejnosti, čímž napomůžete k popularizaci dobrovolnických aktivit v České republice.

Na vaše přihlášky do kategorií jednotlivců a/nebo institucí se tě-

šíme až do 30. dubna 2018. Po tomto datu začne odborná porota vybírat z došlých přihlášek ty nejzajímavější a nejvíce inspirující dobrovolnické příběhy, které budou oceněny na slavnostním vyhlášení, jež proběhne začátkem léta v Praze. Přihlášku do projektu i všechny potřebné informace naleznete na stránkách www.dobra-duse.cz.

Střípky z domova

Adopce v ZOO Brno

Brno – Každým rokem v únoru k nám do Domova pro seniory přijíždí náš adoptivní „syn“ Eda, papoušek rodu Ara ararauna. Tato tradice sahá do roku 2006, kdy jsme v brněnské Zoo poprvé Edika adoptovali. Nejinak tomu bylo 21. února.

Edu k nám doprovodily Mgr. Jana Galová a Zuzana Sommerová, které s sebou přivezly také několik zvířátek k pomazlení. Klienti obdarovali Edu oříšky, hladili si králíka, ježka a morče. Kromě toho jsme shlédli několik videí s odborným komentářem, v nichž se nám představil pár lvů konžských a také páreček lvícat, který se jim narodil koncem roku 2017, a mnoho dalších zvířat. Na závěr této návštěvy byla podepsána adopční smlouva na základě sbírky uspořádané mezi klienty a zaměstnanci našeho domova. Edik tedy i nadále zůstává naším adoptivním synem, na jehož další návštěvu se všichni moc těšíme.

Lenka Bumbálek Ryšánková, Domov pro seniory Mikuláškovo náměstí, p. o., Brno

Maškarní zábava

Libochovice – Ve čtvrtek 22. března zažili senioři Domova důchodců

v Libochovicích zábavné odpoledne – konala se zde maškarní zábava. Letošní rok byla v převaze šmoulí rodinka z pohádkové říše. Mohli jsme vidět nejen tatku Šmoulu, Šmoulínku, Fešáka, Lenocho, Koumáka, Kuchaře, ale také malé Šmoulíky juniory a nesměl chybět ani čaroděj Gargamel. Dalšími maskami na zábavě byla princezna, fešák flašinetář, čertice a tříčlenná rodinka z pravěku. K tanci a poslechu hrála naše oblíbená skupina Neon, a tak parket nezůstal prázdný. Dobrá nálada a malé

občerstvení zpříjemňovalo celé odpoledne. Děkujeme všem za účast a těšíme se na další zábavnou akci v domově.

Nora Pettrichová, Centrum sociální pomoci Litoměřice, p. o., Domov důchodců Libochovice

„Tančím tak rychle, jak dokážu“ – ples pro handicapované

Krásná Lída – 24. března pořádal Domov se zvláštním režimem Krásná Lída za spoluúčasti APSS ČR tradiční ples pro handicapované lidi s názvem „Tančím tak rychle, jak dokážu“. Záštitu převzal radní hl. města Prahy Daniel Hodek. Na ples přijelo na 400 klientů z mnoha zařízení poskytujících sociální služby. Ples zahájily členky Prezidia APSS ČR ředitelka DZR Krásná Lída Mgr. Miluše

Havlíčková a ředitelka Domova u Biřičky v Hradci Králové Ing. Daniela Lusková, MPA. Během odpoledne a večera vystoupili Jiří Helekal, Magda Malá a Fanda. K tanci a poslechu hrál Bonus Orchestr a DJ Petr Hrdlička. Po celou dobu vládla příjemná atmosféra, návštěvníci se bavili a alespoň na chvíli zapomněli na starosti běžného života. Velké poděkování patří studentům Střední lesnické školy a Střední odborné školy Šluknov, kteří na plese zajišťovali bezpečnost a pořádek.

Zaměstnanci Domova se zvláštním režimem Krásná Lída

Výlet na hokej

Ostrov – 24. února jsme již podruhé s našimi klienty vyrazili na hokejové utkání do Karlových Varů. Tentokrát jsme se vydali na utkání HC ENERGIE Karlovy Vary – SK TRHAČI Kadaň. Všichni, jak klienti, tak personál jsme byli natěšení a napjatí, jak si naši hokejisti povedou a zda vyhraje.

Samozřejmě jsme neodolali občerstvení a dali jsme si – jak jinak – klobásu s hořčicí a chlebem. Fandili jsme, skandovali a tleskali, co nejvíce to šlo. Náš tým nám dělal velkou radost, do branky soupeře nasázel 5 gólů. Atmosféra na stadiónu byla úžasná. Po vyhraném zápase se skóre 5:2 jsme si užili i závěrečnou děkovačku a vydali se zpět do našeho domova plni zážitků a radosti z výhry a výletu.

Bc. Štěpánka Řezáčová, Domov pro seniory Květinka s. r. o., Ostrov

Pavla Filipovská v Jirkově

Jirkov – Byli jsme velmi rádi, že jsme mohli u nás v MěÚSS Jirkov uvítat dnes již legendu populární hudby Pavlinu Filipovskou. O akci, která byla uspořádána i pro zájemce z řad obyvatel Jirkova, byl nebývalý zájem, a tak se prostory zaplnily do posledního místečka. Podvečer se nesl v duchu vzpomínání na známé osobnosti, například Vladimíra Menšíka nebo Františka Filipovského, a samozřejmě zazněly nejznámější písničky, například „Včera neděle byla“, „Normálně“ nebo „Střevíčky“. Diváci si po celou dobu zpívali spolu se zpěvačkou a byli nadšeni z milého a srdečného projevu obou vystupujících,

protože paní Pavla si na pomoc přivezla zpěváka Šimona Pečenku, který obecenstvu mimo jiné zazpíval písničky Waldemara Matušky.

Blanka Koblicová

Městský ústav sociálních služeb Jirkov

Rolníčka si vydrazila na nový mikrobús

Soběslav – V sobotu 17. března uspořádala Diakonie Rolníčka aukci obrazů s cílem získat finanční prostředky pro koupi nového mikrobuse, který by si chtěla nadělit k letošním 25. narozeninám. Čtyři mikrobusey Rolníčky denně najedou více jak 800 km, a právě kvůli velké vytiženosti je nutné jeden vyměnit za nový. V aukci se podařilo vydražit dvanáct obrazů od lidí s postižením za 198 500 Kč, zbytek dodali zaměstnanci Rolníčky, aby se částka zaokrouhlila na 200 tisíc. Navíc Rolníčka získala 19 000 Kč z prodeje výtvarných děl,

Střípky z domova

kteří věnovali významní čeští výtvarníci. Dohromady máme na nákup nového mikrobusu asi 2/3 potřebné částky. K ní přibude na konci dubna i výtěžek veřejné sbírky Rolničkové dny. Moc děkujeme všem, kteří se aukce zúčastnili nebo pomohli s její přípravou. Z výsledku máme velkou radost, je to nejkrásnější dárek k narozeninám Rolničky.

*Ludmila Pokorná, vedoucí fundraisingu,
Diaconie ČCE – středisko Rolnička Soběslav*

Blanenští senioři se vydali do Macochy. Na vozíku

Blansko – Skoro jako na bájně cestě do středu Země se mohli cítit obyvatelé SENIOR centra Blansko, když pomalu sestupovali do útrob rozpukaného skalního masivu devonského vápence, který obklopuje ponornou říčku Punkvu.

Neocitli se však v románu od Julesa Verna, nýbrž ve středu 21. března vyrazili vlastními silami v doprovodu zaměstnanců domova vstříc novým zážitkům. Díky zdařilé rekonstrukci prohlídkové trasy v Punkevních jeskyních se totiž blanenští senioři rozhodli vydat až na dno Macochy a zpět suchou nohou, v některých případech „suchým kolem“. Více než polovina ze třinácti seniorských účastníků výpravy úspěšně pokořila jeskyni na vozíku. Odměnou byl všem jedinečný výhled ze dna propasti Macocha – obyvatelům domova za odvalu a doprovázejícím zaměstnancům

za ochotu a pomoc. Společné foto na památku budiž hezkou tečkou za tímto výjimečným – a pro některé i jejich prvním – zážitkem z takového atraktivního místa, jakým dno nehlubší suché propasti v ČR jistě je. Děkuje zaměstnancům za přípravu a realizaci výletu, pracovníkům ČAD Blansko, a. s., za ochotu a spolupráci při zapůjčení nízkopodlažního autobusu a konečně i vedení CHKO Moravský kras za vstřícnost a toleranci našich individuálních požadavků.

*Petr Novotný, metodik a soc. pracovník,
SENIOR centrum Blansko, p. o.*

Josefovská zábava

Sloup v Čechách – V pondělí 19. března se v Domově důchodců Sloup v Čechách

konala Josefovská zábava. Před začátkem zábavy jsme s klienty připravili pohoštění – moučníky a dobré pití. Sešli se zde naši klienti ze všech oddělení Sloupského zámku a užívali si sváteční chvíle s poslechem a zpěvem nezapomenutelných českých písniček z dob jejich mládí, které zahrál a zazpíval hudebník Ruda. Přestože svátek Josefa slavil pouze jeden klient, zábavu si užili všichni přítomní. Hudba roztančila také personál spolu s klienty na vozíku. Zábava se velmi povedla, klienti odcházeli plni dojmů, a to nás moc těší.

*Lucie Polanová, koordinátorka přímé péče
Radka Šlamborová, aktivizační pracovnice
Domov důchodců Sloup v Čechách*

Výstava fotografií

Vodňany – Ve čtvrtek 22. března se

v Pečovatelské službě ve Vodňanech uskutečnilo příjemné posezení u šálku kávy. Diskutovalo se nad vystavenými fotografiemi z akcí pořádaných v rámci

Pečovatelské služby za rok 2017. Posezení se účastnili uživatelé, zaměstnanci služby, ředitelka CSP Vodňany D. Davidová a zástupci města Vodňany, starosta V. Heřman a místostarosta M. Kodádek. Na tomto setkání jsme zavzpomínali a diskutovali o zážitcích z akcí, které jsme zvětšili na fotografiích. U dobré kávy a drobného pohoštění jsme měli také příležitost seznámit se s novinkami ve Vodňanech a kulturními akcemi, které pro uživatele plánujeme na rok 2018 v rámci projektu „Aktivní senior“. Samotná výstava fotografií trvala do 13. dubna.

*Mgr. Petra Trnková, DiS.
sociální pracovnice CSP Vodňany*

Přivolávání jara – velikonoční tvoření

Kyjov – Ve čtvrtek 15. března se v prostorách jídelny Centra sociálních služeb Kyjov sešli uživatelé denního stacionáře, domu s pečovatelskou službou, sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi a azylového domu, aby přivítali jaro veselými jarními výrobky, které tvořili pro sebe i jako výzdobu společných prostor. Setkaly se tu různé generace: ti starší zavzpomínali, jak Velikonoce a přípravy na ně probíhaly dříve, když se ještě nedalo vše koupit v obchodě a lidé si museli mnoho věcí sami vyrobit, a jak se tyto

získané dovednosti předávaly z generace na generaci. Milým hostem velikonočního tvoření byla paní Marie Išová ze Skoronice, která předvedla své umění ve škrabání velikonočních kraslic, a kdo měl zájem, mohl si techniku vyzkoušet sám. Paní Išová prozradila, v čem vajíčka barví, a pomohla zájemcům s prvními pokusy. Pracovnice připravily stanoviště, na kterých si zájemci mohli vyrobit zápichy ve tvaru tulipánů, velikonoční věnečky na dveře, ušít si květiny na výzdobu nebo vytvořit figurku beránka. Celé odpoledne probíhalo v poklidném duchu vzájemné spolupráce a těšení se na jaro a Velikonoční svátky.

*Sociální pracovnice SAS RD
Centrum sociálních služeb Kyjov*

Dokonalá souhra

Speciální kosmetika **MoliCare Skin** zajistí tu nejlepší péči o pokožku namáhanou inkontinencí

Nutriskin Komplex

- přispívá k lepší elasticitě kůže a napomáhá k její regeneraci

Emulze voda v oleji

- zajišťuje dlouhodobou a hloubkovou hydrataci pokožky
- unikátní složení odpovídá přirozenému kožnímu filmu

Vyvážené pH 5,5

- šetrné a nedráždivé vůči pokožce
- podporuje ochranné mechanismy kůže a udržuje ji zdravou

Inkontinence

Pro další informace volejte na bezplatnou linku **800 100 333**, navštivte **www.hartmann.cz** nebo kontaktujte svého obchodního zástupce HARTMANN-RICO.

**O krok dál
pro zdraví**